

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

3 listopad 2007
70. ročník

„Jako polapené světlušky“

Regionální ekologické
konference

Cross compliance
a zemědělství v ČR

AGROFILM

Setkání škol
obnovy venkova

„Ako chutí
farmársky chlieb“

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

II. ROČNÍK CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽE ŽÁKŮ ZEMĚDĚLSKÝCH ODBORNOSTÍ

na str. 22

ÚDLICE 2007

na str. 22

18. ESEE 2007

na str. 24

ASOCIACE V DOMĚ ZEMĚDĚLSKÉ OSVĚTY

na str. 17

„JAKO POLAPENÉ SVĚTLUŠKY“

Opožděné zamyšlení k novému školnímu roku

Máte také někdy dojem, že všechno už bylo řečeno a napsáno? Pocit, že přes sebevětší tvůrčí úsilí lze většinu myšlenek vlastně již jen opakovat?

Mně se to naposledy stalo nad slovy slavného amerického spisovatele a nositele Nobelovy ceny za literaturu, autora nesmrtelných Plání Tortilla, O myších a lidech a především Hroznů hněvu, Johna Steinbecka. Ten se před půl stoletím v roce 1957 jako zralý pětapadesátiletý muž takto vrací ve vyprávění „Jako polapené světlušky“ k učitelce, která nejvíce poznamenala celý jeho život:

„V jejích hodinách našim plánům nestačil celý svět. Dokázala nás zapojit do vzrušených diskusí, sotvaže jsme se nepoprali.

Každé ráno jsme k ní přicházeli s novými pravdami, novými nápady, novými poznatky sevřenými v našich dlaních jako polapené světlušky.

Když odešla, zmocnil se nás smutek, ale to světlo neodešlo. Zanechala na nás své znamení, zanechala nám knihu, kterou učitel píše v myslích svých žáků.

Měl jsem mnoho učitelů, kteří nás učili věci jdoucí jedním uchem dovnitř a druhým ven. Ale jen málo takových, jako byla ona, jen málo takových, kteří ve mně vytvořili něco nového, nový postoj, nový hlad.

Myslím, že do značné míry jsem jen nesignováním dílem oné učitelky.

Jaká nesmrtelná síla spočívá v rukou takového člověka!”

Co dodat k tomuto extraktu lásky, obdivu a vděčnosti, napsanému s nedostižným uměleckým talentem? Snad jen již všedními vyjadřovacími prostředky připomenout skutečnost, že neexistuje žádná jiná profese, která by nabízela větší prostor pro komunikaci s druhými lidmi a možnost ovlivnit jejich život, jako právě učitelství. A ještě si přát, aby učitelé zůstali v některém koutku své duše věčnými dětmi, solidárními s tím mládím, které je jim svěřeno!

Bohumil Tesařík, Kaznějov

CROSS COMPLIANCE A ZEMĚDĚLSTVÍ V ČR

V roce 2003 přijali ministři zemědělství členských států EU zásadní reformu Společné zemědělské politiky (SZP). Reforma má za cíl změnit způsob podpory zemědělců v Evropské unii. Nová SZP je více přizpůsobena spotřebitelům a daňovým poplatníkům. Farmáři budou mít větší volnost – budou moci produkovat to, co požaduje trh. Většina podpor bude v budoucnu vyplácena nezávisle na objemu produkce. Nová podoba SZP by měla farmáře přimět k větší konkurenceschopnosti a orientaci na tržní produkci, ale zároveň jim zaručit jistou úroveň příjmů. Zdůrazňovány jsou zemědělské programy dbající na ekologickou produkci, dobré zacházení se zvířaty a kvalitu výroby.

Mezi jednu z hlavních zásad nové Společné zemědělské politiky patří respektování standardů (GAEC) a zákonných požadavků (SMR) na úrovni farmy, které se týkají dobré zemědělské praxe, ochrany životního prostředí, kvality a bezpečnosti potravin a pohody zvířat. Tato provázanost šetrného hospodaření zemědělců vůči životnímu prostředí a zdraví s poskytováním podpor je v zásadách reformy Společné zemědělské politiky nazývána jako cross compliance.

Deset členských států se rozhodlo začít s aplikací 1. ledna 2005, jmenovitě Rakousko, Belgie, Dánsko, Německo, Irsko, Itálie, Lucembursko, Portugalsko, Švédsko a Velká Británie. Pět dalších členských zemí se rozhodlo aplikovat nové principy SZP v r. 2006, jmenovitě Francie, Nizozemí, Španělsko, Finsko a Řecko. V r. 2007 se počítá s aplikací reformované SZP na Maltě a ve Slovinsku. Zbývající nové členské státy včetně České republiky počítají s aplikací jed-

notného platebního schématu a cross-compliance nejpozději do r. 2009.

Požadavky cross compliance byly promítnuty i do agro-environmentálních opatření v rámci Programu rozvoje venkova 2007–2013 v zemích, aplikujících SPS, požadavky na dobrý zemědělský a ekologický stav (GAEC) jsou závazné pro země aplikující SAPS, tedy i pro ČR. Jedná se o opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy prostřednictvím:

- plateb za přírodní znevýhodnění poskytovaných zemědělcům v horských oblastech
- plateb zemědělcům ve znevýhodněných oblastech jiných než horských
- plateb v rámci Natury 2000 a plateb souvisejících se směrnicí 2000/60/ES
- agroenvironmentálních plateb
- plateb na podporu dobrých životních podmínek zvířat
- plateb na opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy prostřednictvím prvního
- zalesnění zemědělské půdy
- plateb v rámci Natury 2000
- lesnicko-environmentálních plateb

Cross compliance má tedy dvě základní složky:

- A. Dobrý zemědělský a environmentální stav (GAEC) (viz předmět/cíl; posuzovaná kritéria)
- B. Zákonné požadavky na hospodaření (SMRs)

PŘEDMĚT/CÍL

Eroze půdy:
protierozní ochrana

Struktura půdy:
udržení vhodné struktury půdy

Minimální úroveň hospodaření:
zajištění minimální úrovně obhospodařování půdy,
zabránění degradaci stanovišť

POSUZOVANÁ KRITÉRIA

- minimální vegetační pokryv
- specifické hospodaření
- zachování mezí, teras
- používání vhodné mechanizace
- minimální zatížení skotem
- ochrana stálých pastvin
- zachování krajinných prvků
- ochrana zemědělské půdy před nálety

A. Dobrý zemědělský a environmentální stav (GAEC)

Přímé platby na plochu se v Evropské unii poskytují jen při současném dodržení požadavků vyplývajících z GAEC – Good Agricultural and Environmental Condition (Dobré zemědělské a ekologické podmínky). Každý členský stát definuje standardy GAEC na národní úrovni v rámci stanoveném Nařízením rady č. 1782/2003 v příloze IV.

Stanovení dobrých zemědělských a environmentálních podmínek (GAEC) je od 1. 5. 2004 povinností také pro ČR a od tohoto data je také jejich plnění pro české zemědělce jednou ze základních podmínek pro výplatu přímých plateb.

V ČR byly pro účely SAPS v r. 2005 dobré zemědělské a environmentální podmínky (GAEC) ve srovnání s r. 2004 rozšířeny dle nařízení vlády č. 144/2005 Sb. a v současnosti jsou uplatňována následující opatření dle nařízení vlády č. 47/2007 Sb.:

1. Nerušení krajinných prvků, kterými jsou meze, terasy, skupiny dřevin, stromořadí a travnaté údolnice.
2. Vyloučení pěstování kukuřice, brambor, řepy, bobu setého, sóji a slunečnice na půdních blocích, popřípadě dílech půdních bloků, s průměrnou sklonitostí převyšující 12 stupňů.
3. Kejda nebo močůvka je zapravována do půdy nejdéle do 24 hodin po jejich aplikaci, s výjimkou řádkového přihnojování porostů hadicovými aplikátory, na půdních blocích, popřípadě dílech půdních bloků, s evidovaným druhem zemědělské kultury orná půda a s průměrnou sklonitostí převyšující 3 stupně, pokud tuto aplikaci nevylučuje zvláštní právní předpis (Zákon č. 254/2001 Sb., a Nařízení vlády č. 103/2003 Sb.).
4. Vyloučení změny zemědělské kultury travní porost na zemědělskou kulturu orná půda.
5. Nepálení bylinných zbytků na půdních blocích, popřípadě na dílech půdních bloků.

Porušení standardů GAEC ze strany žadatele o jednotnou platbu na plochu má za následek snížení jednotné platby na plochu o 5 % (porušení některého standardu) nebo o 20 % při porušení některého standardu, přičemž byl žadateli prokázán úmysl, že porušení mohl zabránit.

B. Zákonné požadavky na hospodaření (SMRs)

(SMRs – statutory management requirements)

I. *Použitelné od 1. 1. 2005* (termín neplatí pro státy aplikující SAPS, tedy ani pro ČR)

Životní prostředí

1. Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících živočichů.
2. Směrnice Rady 80/68/EHS ze dne 17. prosince 1979 o ochraně podzemních vod před znečišťováním některými nebezpečnými látkami.
3. Směrnice Rady 86/278/EHS ze dne 12. června 1986 o ochraně životního prostředí a zejména půdy při používání kalů z čistíren odpadních vod v zemědělství.
4. Směrnice Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů.
5. Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Veřejné zdraví a zdraví zvířat

Identifikace a evidence zvířat

6. Směrnice Rady 92/102/EHS ze dne 27. listopadu 1992 o identifikaci a evidování zvířat.
 7. Nařízení Komise (ES) č. 2629/97 ze dne 29. prosince 1997, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 820/97, pokud jde o ušní značky, evidenci hospodářství a pasy v rámci systému identifikace a evidence skotu.
 8. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 ze dne 17. července 2000 o systému identifikace a registrace skotu, o označování hovězího masa a výrobků z hovězího masa.
 - 8a. Nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o systému identifikace a registrace ovcí a koz.
- II. *Použitelné od 1. 1. 2006* (termín neplatí pro státy aplikující SAPS, tedy ani pro ČR)

Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin

9. Směrnice Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh.
10. Směrnice Rady 96/22/ES ze dne 29. dubna 1996 o zákazu používání některých látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat.
11. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002 o stanovení obecných zásad a požadavků právních předpisů v oblasti potravin, o vytvoření Evropského orgánu pro nezávadnost potravin a stanovení postupů, pokud jde o nezávadnost potravin.
12. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 ze dne 22. května 2001 o stanovení pravidel

del pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií.

Oznamování nákaz

13. Směrnice Rady 85/511/EHS ze dne 18. listopadu 1985, kterou se zavádějí opatření Společenství pro tlumení slintavky a kulhavky.
14. Směrnice Rady 92/119/EHS ze dne 17. prosince 1992, kterou se zavádějí obecná opatření Společenství pro tlumení některých chorob zvířat a zvláštní opatření týkající se vezikulární choroby prasat.
15. Směrnice Rady 2000/75/ES ze dne 20. listopadu 2000 o zvláštních ustanoveních týkajících se tlumení a eradikace katarální horečky ovčí Integrovaný manuál zásad SZP.

III. *Použitelné od 1. 1. 2007* (termín neplatí pro státy aplikující SAPS, tedy ani pro ČR)

Řádné zacházení se zvířaty

16. Směrnice Rady 91/629/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat.
17. Směrnice Rady 91/630/EHS ze dne 19. listopadu 1991, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat.
18. Směrnice Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely.

Kontrola dodržování zákonných požadavků na hospodaření (SMRs)

Jednotlivé předpisy (zákony a vyhlášky) tvořící zákonné požadavky na hospodaření jsou v našich podmínkách v současné době kontrolovány v rámci dotčené české legislativy příslušnými kontrolními a dozorovými orgány (ÚKZÚZ, SVS, SRS, ČPI, SZPI, ČIŽP, orgány ochrany veřejného zdraví apod.). Tyto specializované kontrolní orgány po provázení plnění zákonných požadavků na hospodaření a poskytování finančních dotací budou spolupracovat s platební agenturou. V České republice je to Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). Budou ji poskytovat informace o plnění zákonných požadavků na hospodaření, zjištěných při kontrolách v zemědělských podnicích. Platební agentura následně vyhodnotí plnění podmínek pro poskytování dotací, ale i přestupky a nedostatky na úseku zákonných požadavků na hospodaření. Při porušení příslušných zákonných požadavků na hospodaření budou prováděny sankce za porušení příslušného legislativního předpisu i přímo v rámci přímých plateb. Tím je umožněn doposud neobvyklý princip vícenásobného sankcionování.

Cross compliance v České republice

Dodržování cross compliance se uplatňuje v systému jednotné platby na farmu (SPS). České republiky se týká jednotná platba na plochu (SAPS), kde podmínkou poskytnutí platby je dodržení dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC).

Zákonné požadavky na hospodaření (SMR) vstoupily v platnost jako podmínka poskytnutí dotací k datu 1. 1. 2005, 1. 1. 2006 a 1. 1. 2007 v zemích, které zavedli systém SPS, nebo mají plné schéma přímých plateb. České republiky se problematika SMR jako podmínky poskytnutí platby bude týkat po zavedení SPS platby a po vyrovnání úrovně přímých plateb se zeměmi EU-15. Již dnes jsou směrnice a nařízení tvořící zákonné požadavky na hospodaření plně transponovány do národní legislativy a zemědělci jsou povinni je dodržovat, ale zatím bez vazby porušení těchto předpisů na poskytnutí dotací.

Podle některých informací budou pro všechny nově přistoupiující státy zákonné požadavky na hospodaření (SMR) zaváděny a kontrolovány jejich plnění již od r. 2009, avšak nikoliv v jednom roce, ale v delších periodách:

- oblast životního prostředí, identifikace a registrace zvířat od r. 2009
- oblast veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin, oznamování chorob od r. 2011
- oblast zdraví zvířat od r. 2013

Použity materiály MZe ČR

Ing. František Smítal
Regionální pracoviště ÚZPI Jevíčko

Připravujeme...

Do příštích čísel Zemědělské školy připravujeme další články od našich metodiků – poradců:
Ing. Luboš Blažek,
Testování privátních poradců v r. 2007
Ing. Vladimír Šabata,
Stručný průvodce provozovatele zařízení s praktickými výklady zákona o integrované prevenci

TRŽNÍ CENY ZEMĚDĚLSKÝCH POZEMKŮ V ČESKÉ REPUBLICE

v letech 1993–2004

2. díl

Tržní ceny zemědělských pozemků se stanovují na základě nabídky a poptávky. Tržní cena je výsledkem dohody mezi prodávajícím a kupujícím, tudíž se jedná o cenu sjednanou. Ceny sjednané, které jsou uváděné v kupních smlouvách, jsou evidovány na finančních úřadech za účelem vyměření daně z příjmu ze strany prodávajícího. Kupující registruje kupní smlouvu na okresním katastrálním úřadu za účelem zaknihování nabytého vlastnictví k nakoupeným pozemkům. V současnosti žádný ústřední statistický úřad vývoj tržních cen zemědělské půdy nesleduje. Proto byl sledováním a analýzou trhu s půdou Ministerstvem zemědělství ČR pověřen Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha. Od r. 1993 prováděl VÚZE šetření trhu s půdou na vybraném souboru 24 okresů ČR. Do konce r. 2003, tj. za desetileté období bylo získáno více než 77 tisíc údajů o tržních cenách prodávané zemědělské půdy. Na základě analýzy získaných údajů o tržních cenách lze jednoznačně konstatovat, že na výši tržní ceny má prvořadý vliv poloha pozemku, jeho velikost a účel využití kupovaného pozemku.

Průměrné tržní ceny zemědělské půdy

Průměrná tržní cena zemědělské půdy bez ohledu na polohu, velikost pozemků a účel využití v jednotlivých letech od r. 1993 do r. 2003 značně kolísá. V r. 1993 byla průměrná tržní cena 13,48 Kč/m², tj. 2,7krát vyšší než úřední cena zemědělské půdy. V r. 2003 byla průměrná tržní cena již 23,18 Kč/m², tj. 4,4krát vyšší než úřední cena zemědělské půdy. V dlouhodobém průměru za období 1993 až 2003 byla průměrná tržní cen 24,36 Kč/m², tj. 4,6krát vyšší než úřední cena zemědělské půdy. Průměrná úřední cena zemědělské půdy podle BPEJ (Bonitovaná půdně ekologická jednotka) od r. 1993 do r. 2001 byla konstantní ve výši 5,02 Kč/m². Od r. 2002 po její aktualizaci je průměrná úřední cena zemědělské půdy 5,24 Kč/m².

Tržní ceny pozemků podle velikosti prodávané výměry

Zcela jiná situace nastává při hodnocení průměrné tržní ceny zemědělských pozemků zaříděných podle velikosti prodávané výměry a předpokládaného využití kupova-

ných pozemků. Tržní ceny pozemků byly rozděleny podle velikosti prodávané výměry do třech základních kategorií: Tržní ceny pozemků do 1,0 ha – tyto pozemky se nakupují převážně pro jiné než zemědělské využití, z 95 % se využívají pro stavební účely. Tržní ceny pozemků v rozmezí 1,0 až 5,0 ha – tyto pozemky se nakupují ze 45–60 % pro jiné než zemědělské využití, zbytek je pro zemědělské využití. Tržní ceny pozemků s výměrou nad 5,0 ha – tyto pozemky se nakupují z 85 % pro zemědělské využití k produkci tržních komodit, zbývající část kolem 15 % se nakupuje pro jiné než zemědělské využití. Jestliže při vzniku České republiky v r. 1993 byly rozdíly v tržních cenách zemědělských pozemků o různých výměrách relativně nízké, např. tržní cena pozemků s výměrou do 1,0 ha byla pouze 7,5krát vyšší než cena pozemků s výměrou nad 5,0 ha, potom koncem sledovaného období, tj. v r. 2003 tržní cena pozemků s výměrou do 1,0 ha byla již 33,4krát vyšší. Rozdílné tržní ceny pozemků podle jejich velikosti lze vysvětlit větší poptávkou po menších parcelách, které často stačí ke scelení pozemků, nebo jsou kupovány k zahrádkářským účelům nebo pro převod na stavební pozemky. Kupující zpravidla seženou snáze pohotovou sumu peněz na nákup malého pozemku, i když je jeho jednotková cena za m² vysoká. Větší finanční dostupnost malých parcel také přispívá k větší poptávce, což opět může mít vliv na vytlačování ceny těchto nejmenších pozemků směrem nahoru.

Tržní ceny zemědělských kultur

Dále byly sledovány tržní ceny jednotlivých druhů pozemků (kultur) v závislosti na velikosti prodávané výměry. Nejvyšší průměrnou cenu 84,53 Kč/m² mají zahrady a za nimi následují ovocné sady s průměrnou cenou 59,62 Kč/m². U jednotlivých druhů pozemků platí všeobecný trend snižování tržní ceny s nárůstem velikosti prodávajícího pozemku.

Regionální rozdíly v cenách půdy

Mezi úrovní tržních cen zemědělské půdy v celé České republice jakož i mezi jednotlivými zeměmi EU existují zřetelné rozdíly. Regionální rozdíly vyplývají především z polohy pozemků v rámci makroregionu i v rámci mik-

Tržní cena zemědělské půdy v některých zemích EU a v ČR

Země		EUR/ha ⁽¹⁾		
		2002	2003	2004
Belgie ⁽²⁾	orná půda	16 681	15 653	17 038
	louka	11 852	14 470	16 102
Francie	orná půda	3 860	:	:
	louka	2 750	:	:
Maďarsko		11 050	13 439	14 226
Nizozemí	orná půda	35 500	31 750	29 300
	louka	35 500	31 750	29 300
Polsko	orná půda	1 307	1 308	1 463
Slovensko	úřední cena z. p.	888	912	945
Finsko	zemědělská půda	4 246	4 700	5 197
Švédsko	zemědělská půda	2 019	2 127	2 455
Anglie ⁽³⁾	zemědělská půda	11 017	10 247	11 424
Česká republika ⁽⁴⁾				
úřední cena z. p.		1 519	1 646	1 642
tržní ceny pozemků	do 1 ha	28 170	36 641	32 673
	1–5 ha	3 741	4 155	4 272
	nad 5 ha	986	1 121	1 176

(1) Přepočet na průměrný kurz odpovídající k uvedeným rokům

(2) Vážený průměr státních a soukromých prodejí

(3) Prodeje zem. půdy nad 5 ha (2 ha v Severním Irsku)

(4) Výběrové šetření VÚZE – údaje tržních cen za r. 2005 zahrnují pouze 1. pololetí 2005

Pramen: Evropská komise, Eurostat, VÚZE 2006

roregionu (v rámci obcí). Analýza tržních cen zemědělské půdy podle regionů ČR jednoznačně prokazuje, že tržní ceny zemědělské půdy (orné půdy) s výměrou nad 5,0 ha v okresech kolem Prahy (Praha–východ a Praha–západ) jsou vyšší než ve vzdálenějších okresech středočeského regionu. Průměrná tržní cena v okolí Prahy je 23,68 Kč/m², zatímco ve středočeském regionu 5,95 Kč/m².

Rovněž tak v okolí velkých měst je průměrná tržní cena zemědělských pozemků (orné půdy) vyšší než v ostatních oblastech. Např. průměrná tržní cena v okolí Brna (Brno–venkov) je 12,63 Kč/m², v okolí Hradce Králové 10,59 Kč/m². Na druhé straně ve východočeském regionu je průměrná tržní cena orné půdy 4,20 Kč/m² a v jihomoravském regionu dokonce 3,99 Kč/m².

Poměrně nízké jsou tržní ceny zemědělských pozemků s výměrou nad 5 ha např. v severomoravském regionu 4,67 Kč/m², v severočeském regionu 6,78 Kč/m² a v západočeském regionu 6,77 Kč/m². V následující tabulce jsou uvedeny průměrné tržní ceny zemědělské půdy v některých zemích EU v letech 2002–2004.

V dalším čísle tohoto časopisu krátce pojednáme o pronájmech zemědělské půdy v České republice.

Doc. Ing. Jiří Němec, CSc.
Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha

KALKULACE NÁKLADŮ V ZEMĚDĚLSTVÍ

Kalkulace nákladů představuje ekonomickou aktivitu, která je nezastupitelná v každém ekonomickém systému. Kalkulace jsou důležitým nástrojem řízení podniku, a tak náklady spolu s výnosy patří k základním kategoriím ekonomického pohybu a jako takové představují i hlavní prvky účetnictví. Výsledkem kalkulační činnosti jsou náklady na jednotku produkce konkrétního výrobku a ukazují tak zejména v porovnání s realizační cenou, zda jde o výrobu rentabilní či ztrátovou.

Předpokladem účinného řízení nákladů je jejich vhodné členění, stanovení kalkulačních vzorců, volba vhodných kalkulačních metod a stanovení dalších pravidel pro možnost využití nákladů v řídicí a organizační činnosti podniku.

1. Členění nákladů

Členění nákladů musí být vyvoláno účelovou potřebou a vztahem k řešení určitého problému.

1.1 Druhové členění nákladů

Toto členění patří k základnímu třídění, v němž se náklady seskupují podle stejnorodých druhů.

Z tohoto hlediska členíme náklady:

- a) **prvotní**, kde jde v podstatě o externí náklady, tj. zejména materiálové a pracovní, náklady na služby, odpisy a finanční náklady.
- b) **druhotné**, které vyplývají z vnitropodnikových vztahů a představují interní převody.

Jde zejména o spotřebu výrobků vlastní výroby a náklady z vnitropodnikového styku jednotlivých útvarů v rámci podnikatelského subjektu a režijní náklady.

Základní význam druhového členění nákladů spočívá v tom, že je informačním předpokladem při zajištění proporcí, stability a rovnováhy mezi potřebou těchto zdrojů v podniku a vnějším okolím, které je schopno je poskytnout (od koho, kdy a jak musí podnik zajistit materiál, energii, ostatní externí výkony a služby apod.).

1.2 Kalkulační členění nákladů

Kalkulační členění nákladů spočívá v přiřazování nákladů k určitému výrobku.

Náklady se v kalkulacích zjišťují (stanoví jako):

- a) **přímé** náklady, které se zjišťují přímo na kalkulovaný výkon ve skutečné výši podle účetnictví,
- b) **nepřímé** náklady, které se zjišťují (stanoví) ve výsledné a předběžné kalkulaci výrobních nákladů pomocí stanovených rozvrhových základů.

Protože každé rozvrhování nepřímých nákladů znamená určitou nepřesnost, mělo by být snahou při kalkulaci výrobních nákladů umístit co nejvíce nákladových položek k přímým nákladům.

1.3 Členění nákladů podle závislosti na objemu prováděných výkonů

Ze složitosti výrobního procesu plyne, že jednotlivé nákladové složky závisí na objemu prováděných výrobků různě. V této souvislosti je možno rozlišit dvě základní skupiny nákladů:

- a) **variabilní** (závislé) náklady, které se mění v závislosti na objemu produkce,
- b) **fixní** (nezávislé) náklady, které zůstávají v určitém intervalu produkce neměnné i při změnách v objemu produkce.

2. Kalkulační vzorce

Kalkulační vzorce určují náplň nákladů rostlinné a živočišné výroby, pomocné činnosti a nezemědělské činnosti apod. Předpokladem účinného řízení nákladů je jejich podrobnější rozčlenění, které se odráží v kalkulačních vzorcích:

Pro kalkulace nákladů v zemědělství uvádíme obecný kalkulační vzorec:

Položky kalkulačního vzorce

1. Nakoupený materiál (osiva, sadba, krmiva, steliva, hnojiva, chemické ochranné prostředky a ostatní materiál)
2. Výrobky vlastní výroby (osiva, krmiva, steliva, hnojiva a ostatní vlastní výrobky)
3. Ostatní přímé náklady a služby (celá řada prvotních nákladů podle povahy výroby)
4. Mzdové a osobní náklady
5. Odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku
6. Odpisy zvířat
7. Práce vlastních mechanizačních prostředků a opravy a udržování

8. Výrobní režie
9. Správní režie

Obecný kalkulační vzorec je pro jednotlivé hlavní pomocné i ostatní činnosti specifikován k zajištění srovnatelných výsledků z různých podniků.

3. Metody kalkulace

Metodou kalkulace (kalkulační metodou) se rozumí způsob zjištění nákladů kalkulační jednice. Kalkulační jednicí se rozumí výkon určitého druhu, popř. i jakosti, objemově vymezený určitou, obvykle naturální měrnou jednotkou výkonu (jednotkou množství, hmotnosti, plochy, objemu, času, délky apod.), na který se zajišťují náklady. V kalkulaci nákladů vždy stavíme do vzájemného poměru na jedné straně náklady vynaložené na určitou produkci a na druhé straně množství vyrobené produkce. Úkolem kalkulace je rozdělit náklady určitého výkonu na stanovené kalkulační jednice. Jakou metodu zvolíme, tj. jakého použijeme způsobu rozpočítávání nákladů na jednotlivé kalkulační jednice, se liší podle toho, zda příslušné výkony zemědělského podniku vznikají ve sdružené nebo nesdružené výrobě.

Zemědělská výroba je ve většině svých úseků výrobou sdruženou. To znamená, že jedním výrobním procesem nutně vzniká současně nebo postupně více různých výkonů (výrobků, prací), přičemž je možno jen do jisté míry nebo vůbec není možno ovlivnit jejich vzájemný poměr. V nesdružené výrobě naproti tomu jedním výrobním procesem vznikají výkony téhož druhu nebo pouze jeden výkon. Při kalkulaci nákladů je nutno v zemědělství používat různých kalkulačních metod, na jejichž správnosti závisí pak výsledek kalkulace.

4. Další problémy výrobních kalkulací

a) Rozvrhování režijních nákladů

Správné a ekonomicky opodstatněné rozvrhování režijních nákladů má značný teoretický a praktický význam.

Volba rozvrhované základny přímo ovlivňuje podíl režijních nákladů na jednotku produkce. Najít vhodnou rozvrhovanou základnu znamená najít takový vztah mezi přímými a režijními náklady, kde by bylo dosaženo co nejužší a nejtěsnější příčinné souvislosti. O významu správného řešení této problematiky svědčí to, že v současné době se režijní náklady podílejí na výrobních nákladech jednotlivých výrob 10–15 % (u některých podniků i více).

Stanovení rozvrhové základny pro rozdělování režijních nákladů musí vedle požadavku co nejužší příčinné souvislosti mezi přímými a režijními náklady respektovat i požadavek praktické upotřebitelnosti a možnosti využití výpočetní techniky. S ohledem na velký podíl režijních nákladů z celkových výrobních nákladů a vzhledem k jejich různému charakteru by bylo poměrně nejpřesnější jejich rozdělování nikoliv podle jedné rozvrhované základny, nýbrž na základě seskupení jednotlivých položek režijních nákladů do menších skupin podle přibližně stejného charakteru s jejich následujícím rozvržením podle různých peněžních, popř. i naturálních rozvrhových základů, které jsou v nejužší příčinné souvislosti k přímým nákladům.

Vzhledem k vysoké náročnosti takového způsobu rozvrhování se obvykle používá pouze jedna rozvrhová základna. V současnosti jde o rozvrhování režijních nákladů podle přímých pracovních a materiálových nákladů u jednotlivých výkonů zemědělské i nezemědělské činnosti.

b) Kalkulace živé hmotnosti

V živočišné výrobě v chovu skotu, prasat, ovcí a drůbeže je nutno kalkulovat vedle nákladů na přírůstek i náklady živé hmotnosti na základě obratu stáda, u drůbeže hejna.

c) Kalkulační výkony

Výkony se rozumějí výrobky, práce a služby vymezené množstvím, časem nebo jiným způsobem, a to buď realizované (odbytové výkony), nebo předávané uvnitř podniku (vnitropodnikovými výkony). Výkony odbytové a vni-

Kalkulační metody používané v zemědělství lze přehledně znázornit takto:

ve výrobě sdružené	ve výrobě nesdružené
metoda odečítací (zůstatková)	x
metoda rozčítací	metoda rozčítací
kombinace metody odečítací a rozčítací	x
x	metoda dělením
x	metoda zakázková

tropodnikové mohou být výsledkem hlavní, přidružené, pomocné nebo obchodní činnosti. Do hlavní výroby patří rostlinná a živočišná výroba. Třídění výkonů musí zajistit vyčerpání všech nákladů a výnosů z účetnictví tak, aby byly zajištěny na příslušné nákladové a výnosové účty z účetnictví.

Závěr

Kalkulace výrobních nákladů a jejich využívání je předpokladem pro strategické řízení podniku za účelem realizování jeho jak krátkodobých, tak i dlouhodobých cílů.

Ing. Jaroslav Novák, CSc.
VÚZE Praha

AGROFILM

– cesta vzdelanosti a zábezpeka výživy Slovenska

V dňoch 1.–5. 10. 2007 sa konal v Nitre v priestoroch Slovenského centra poľnohospodárskeho výskumu (SCPV) 24. ročník medzinárodného filmového festivalu – „Agrofilm“ (AF). Filmový festival otvoril štátny tajomník ministerstva pôdohospodárstva Vladimír Paľša spolu s predsedom Nitrianskeho samosprávneho kraja Milanom Belicom a primátorom mesta Nitry Jozefom Dvončom.

Na festival bolo prihlásených 134 filmov z 28 krajín vrátane FAO. Najviac filmov ponúklo Francúzsko (32), Nemecko (15), Slovensko (17), Česko (7), Dánsko (9), Španielsko (8), Filipíny (8). Zahranica tvorba predstavovala 117 filmov, domáca 17. Filmy zatriedené do jednotlivých odborných kategórií hodnotila 11 členná medzinárodná porota a 14 členná národná porota, ktorá udelila najvyššiu cenu Agrofilmu „Magna Mater“ francúzskemu filmu „Sivá hmot: Tsunami“. Film podrobne analyzuje príčiny a dôsledky prírodnej katastrofy na pobreží juhovýchodnej Ázie z 26. 12. 2004. Celkovo bolo ohodnotených 27 filmov rôznymi cenami, medzi iným cenou FAO, cenou rektora Českej zemědělskej univerzity v Praze a cenou rektora Mendelovej zemědělskej a lesníckej univerzity v Brne. Organizácia festivalu bola už tradične na veľmi vysokej úrovni, čoho zárukou je nielen menovaná medzinárodná a národná porota, ale aj festivalový výbor vedený prezidentom Agrofilmu a generálnym riaditeľom SCPV Nitra Štefanom Mihiňom, viceprezidentom Agrofilmu a generálnym riaditeľom Výstavníctva Agrokomplex Nitra Ladislavom Švihelom a čestným prezidentom Agrofilmu Jánom Plesníkom. Osobitnú zásluhu má tiež 9 členný organizačný štáb vedený pani Irenou Marečkovou z Prahy. Mimoriadne poďakova-

nie a uznanie patrí festivalovému výboru a organizačnému štábu za vytvorenie optimálnych podmienok pre prácu medzinárodnej a národnej poroty.

Chvályhodné je i to, že mnohé filmy, najmä ocenené na Agrofilme, sú premietané širokej verejnosti v rámci jednotlivých vedecko-technických spoločností na školách i univerzitách. Ďalší záujemcovia si môžu uvedené filmy (DVD) zapožičať v knižnici SCPV.

Festival Agrofilm sa už tradične tešil veľkému záujmu širokej laickej i odbornej verejnosti, ako aj študentov stredných odborných a vysokých škôl. Neodmysliteľnou súčasťou a sppestrením každého Agrofilmu býva tiež vernisáž umeleckých diel venovaná niektorému významnému slovenskému umelcovi pod názvom „Stretnutia vedy s umením“. 24. ročník bol venovaný spoluzakladateľovi tejto tradície 85ročnému sochárovi a maliarovi majstrovi Tiborovi Bártfayovi.

Netradičným vyvrcholením tohoročného Agrofilmu bolo slávnostné odovzdávanie cien a ocenení na galakoncerte v Divadle Andreja Bagara v Nitre za účasti ministra pôdohospodárstva Miroslava Jureňu, ako aj ďalších významných politických a spoločenských osobností Slovenska i zahraničia. Prvýkrát v 24 ročnej histórii Agrofilmu sa odovzdávali ceny a ocenenia spolu s oceneniami top–manažérov slovenského poľnohospodárstva a potravinárstva. Pribeh i záver galakonzertu bol sprevádzaný bohatým kultúrnym programom významných slovenských umelcov. Patronát a osobná účasť ministra pôdohospodár-

stva i dalších hostů a osobností na oceňování top-manažerův slovenského poľnohospodárstva a potravinárstva, ako aj na oceňovaní Agrofilmu svedčí o veľkom záujme súčasnej slovenskej vlády na riešení aktuálnych problémov slovenského poľnohospodárstva, lesníctva, ochrany životného prostredia a výživy obyvateľstva.

Slovenská odborná verejnosť s uznaním a nádejou očakáva od organizátorov, že i napriek mnohým finančným, organizačným a iným problémom a ťažkostiam pripraví i ďalší, už jubilejný 25. ročník Agrofilmu a budú tak i naďalej prispievať k osвете a vzdelanosti slovenskej spoločnosti.

Tibor Gajdoš
člen národnej poroty

110 let v Rožnově

**Dne 28. září oslavila významné výročí
Střední škola zemědělská a přírodovědná
v Rožnově pod Radhoštěm.**

Na podrobný článek doplněný fotografiemi
z této vydařené slavnostní akce se můžete těšit
v příštím vydání Zemědělské školy.

SETKÁNÍ ŠKOL OBNOVY VENKOVA

Již popáté se letos konalo tradiční Setkání škol obnovy venkova. Tentokrát se představitelé sdružení, zástupci obcí, veřejné správy a dalších institucí, kterým není lhostejný život na venkově a snaží se plně o jeho rozvoj, sešli 19.–21. 9. 2007 ve středočeské Vlašimi. Akce má tak trochu putovní charakter, a proto se každý ročník koná v jiném koutě České republiky. Pro město Vlašim se zúčastnění rozhodli na loňském setkání v moravských Hranicích, pro uspořádání dalšího už 6. ročníku v r. 2008 byly navrženy Hořice na Královéhradecku, kde působí Vyšší odborná škola rozvoje venkova a Střední zemědělská škola.

Nosným tématem letošního setkání bylo sdílení zkušeností s dotacemi z fondů Evropské unie, ale i z dalších zdrojů. Vlašim byla právem vybrána jako hostitel, neboť podle statistik jí patří prvenství mezi úspěšnými příjemci dotací z EU v přepočtu na obyvatele. (zdroj Aktuálně.cz)

Organizátory třídní akce se staly občanské sdružení Podblanickem, člen regionální Školy obnovy venkova a Spolkový dům ve Vlašimi, kde bylo zajištěno zázemí po celou dobu konání akce. Téma projektů bylo znát v každém bodu nabitého programu.

Do Vlašimi mířili hosté ze všech koutů České republiky a už během odpoledne měli možnost seznámit se s právě probíhající realizací projektu Obnova kulturní památky – vlašimského zámeckého parku a nasát tak místní projektovou atmosféru. Navečer byly ve Spolkovém domě, v dalším výstupu vlašimského projektového snažení, přichystány seznamovací hry. Jak prolomit ledy např. mezi účastníky, kteří se vidí poprvé v životě, předvedli zúčast-

něným organizátory Renata Vondráková a Jan Kořista. Přítomné uvítal ve Vlašimi místostarosta Karel Kroupa a večer uzavřela prohlídka zámeckého sklepení, které bylo letos na jaře zpřístupněno veřejnosti. Jak jinak, než díky rekonstrukci z dotace EU.

Druhý den začal prohlídkou Spolkového domu (seznámení s realizací projektu), následovalo rozdělení do čtyř pracovních skupin. Téma skupin byla zvolena organizátory na základě motivací přihlášených s cílem vytvořit program přesně podle potřeb účastníků. Mezi garanty proto nechyběli zkušení realizátoři projektů financovaných z EU – Petr Zapletal, zaměřený na turistický rozvoj regionu (např. kraj Blanických rytířů), Ing. Lucie Krubnerová, projektová manažerka (např. rekonstrukce vlašimského nádraží), Bc. Renata Vondráková, starostka obce Slověnice, projektová manažerka (např. rekonstrukce domu sourozenců Roškotových). Pozvání do skupin přijali také Petr Chotívkva z České spořitelny, který představil nové možnosti zemědělských dotací, dále paní Luciana Krupičková z agentury Mládež, odbornice na dotace pro projekty se zapojením mladých lidí. Nechyběla ani paní Hana Vlčková z o.s. Zahrada, jejíž specializací je Evropský sociální fond. Poslední přednášející Ing. Jan Kruml představil aktivity ŠOV v Modré. Dopolední program byl opravdu nabitý a plný nejen zkušeností, ale i aktuálních informací o financování projektů v nastávajícím programovém období 2007–2013.

Odpoledne předvedly svou prezentaci studentky z hořické vyšší odborné školy. Příjemně slunné počasí provázelo účastníky při putování po naučné stezce rytíře Křištofa Jana Šice, která vznikla v r. 2005 z podnětu obce Divišov

a o.s. Podblanickem. Na realizaci spolupracovaly děti z divišovské základní školy a projekt připravilo Sdružení obcí CHOPOS. Sedm km dlouhá naučná stezka zavedla účastníky akce až do Českého Šternberka, kde čekala zasloužená odměna v podobě dobové hostiny přímo na hradě. Zájemci měli možnost absolvovat ještě noční prohlídku hradu.

Na posledním dni se organizačně podílela místní akční skupina (MAS) Posázaví. Mezi hlavní aktivity Posázaví je příprava a realizace strategie rozvoje regionu. A že je čím se chlubit, dokázala exkurze po úspěšných projektech. První zastávkou byla náves v Chotýšanech, následovala návštěva zámku Jemniště, kde se daří podporovat cestovní ruch, a vše zakončila zastávka v Týnci nad Sázavou. Zde navštívili účastníci infocentrum, debatovali s místními podnikateli a zástupci města a shlédli velmi aktuální prezentaci Ing. Šárky Hartychové z MMR o programech EU na období 2007–2013. Po návratu do Spolkového domu se jednalo nad možnou spoluprací s větším okruhem škol obnovy venkova a na závěr setkání přišlo vhod i malé odlehčení v podobě lezení na umělou lezeckou stěnu či vyzkoušení

si starých ručních prací jako je tkaní a předení či pletení košíků.

Celou akci provázelo nejen nádherné počasí, ale především příjemná a neformální atmosféra. Na základě hodnocení účastníků lze konstatovat, že akce splnila svůj účel. Umožnila setkání lidem, kteří se podílejí na rozvoji venkova, ať už se jednalo o úředníky, starosty, zástupce neziskových organizací a dalších subjektů, či o jiné nadšence. Znovu se potvrdilo, že není nad to zvednout se občas z omezujícího prostoru vlastní kanceláře a jet se podívat, jak „to dělají jinde“. Navíc na akci nechyběli odborníci a komorní počet 40 lidí umožnil diskusi k tématu. I kdyby mělo být jediným výstupem akce, že se všichni vzájemně dobili energií, stála námaha organizátorů za to!

Akce byla financována z dotace Programu obnovy venkova MMR – dotační titul 3. – Podpora a spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova, z příspěvku mikroregionu Podblanicko a z příspěvků účastníků.

as

„PŘÍMÝ MARKETING“

aneb jak zemědělec k více financím přijít může ...

Jednodenní seminář v Milotických

V polovině srpna (16. 8. 2007) proběhl na Ekofarmě Křišťan v Milotických (okres Pelhřimov) seminář věnující se otázkám přímého marketingu v zemědělské prvovýrobě. Organizátorem akce byl EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství (www.Eposcr.cz), který tuto akci uspořádal pro zemědělce (a další zájemce o tuto problematiku) v rámci projektu „Síť informačních center Agroenvi-info“ zaměřených na agro-environmentální programy v Jihomoravském kraji a kraji Vysočina, spolufinancovaném Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Doba, kdy zemědělci jen produkovali a marketing přenechávali jiným, je pryč. Jedním z hlavních důvodů této změny je to, že dochází ke změnám v chování konečného spotřebitele. Lidé, kteří jsou stále více obkloповáni výdobytky moderní civilizace, pociťují touhu alespoň částečně se vrátit zpět „do přírody“. Jednou z cest, skrze kterou tohoto mohou dosáhnout, se nachází v oblasti stravování – lidé v současné době v daleko větší míře vyhledávají čerstvé, ekologicky hodnotné potraviny, a to nejlépe přímo od pěst-

itele. Pro farmáře je to signál, že je nezbytně nutné osvojit si do hloubky některé základy marketingu, aby správně pochopil způsoby chování a jednání konečného zákazníka a tím dokázal odhalit jeho skutečné přání a potřeby. Pokud tyto znalosti jako producent dokáže dále promítnout do svého podnikání, může výrazným způsobem přispět ke zvýšení výnosů ze svých (často nemalých) investic.

Hlavním vystupujícím lektorem byl JOHN STANLEY (Australan), autorita světového významu v oblasti marketingu a řízeního prodeje zemědělských produktů; charismatická osobnost, která dokázala zaujmout svými znalostmi a vystupováním posluchače v mnoha zemích celého světa. Již tři desetiletí pomáhá zemědělcům v USA, Kanadě, Velké Británii, Austrálii, Belgii, Jihoafrické republice a na Novém Zélandu s marketingovými strategiemi. Je autorem několika publikací, ve kterých shrnul přehlednou, stručnou a názornou formou své nabyté zkušenosti a poznatky. (Více se o tomto odborníkovi mohou zájemci dozvědět na www.johnstanley.cc).

Jednomu z dílčích témat semináře, jež se týkalo konkrétně „zeleninových bedýnek“ se věnovali přednášející

z Rakouska, kteří se zmiňovanou problematikou dlouhodobě zabývají a pracují pro firmu, která je v tomto typu podnikání velmi úspěšná (bližší informace o společnosti naleznou zájemci na www.adamah.at.

Místo pro přednášku bylo vybráno velmi příhodně – Ekofarma Křišťan (<http://miloticky.unas.cz>) poskytla ve svém zařízení stylový prostor pro konání akce s touto speciální tematikou.

Seminář se věnoval následujícím tématům:

- Globální trh – proč zemědělci mění přístup k marketingu a jak dosahují vyšších zisků.

- Které trhy jsou vhodné pro farmáře – kdo je jejich zákazník, jak si ho získat a udržet.
- Jak učinit produkt atraktivní pro místní trh.
- Jak změnit zákazníka ve stoupence konkrétního farmáře.
- Jak úspěšně vystavovat zboží.
- Jak využít na distribuci „zeleninové bedýnky“.
- Vytváření zisku na farmě – farma jako turistická atrakce.

Obsah rozsáhlé přednášky bude tématem článku v prosincovém čísle. Zaměříme se především na oblasti a informace zvláště zajímavé a inspirativní pro čtenáře Zemědělské školy.

„AKO CHUTÍ FARMÁRSKY CHLIEB“

Pod týmto názvom bol vypracovaný a schválený projekt v rámci výzvy Národnej agentúry pre celoživotné vzdelávanie Leonardo da Vinci pre žiakov Strednej poľnohospodárskej školy vo Zvolene, ktorí sa už po tretí rok, v termíne od 1. do 25. júla 2007 zúčastnili na prázdninovej praxi na poľnohospodárskych farmách v Holandsku. Pre šiestich žiakov to bol skutočný zážitok a poučenie do života. Žiaci boli na farmách individuálne, a tak si mohli v praxi precvičiť prevažne anglický jazyk. Okrem bežných prác, ktoré bolo treba na malej súkromnej farme denne vykonať, stali sa všetci na tri týždne členmi holandských rodín. V čase voľna mali možnosť spoznať blízke okolie miesta svojho pobytu, aj vďaka farmárom, ktorí ich vzali na exkurzie do viacerých miest.

Naši žiaci sa tu mali možnosť presvedčiť, že práca na farme je síce zaujímavá ale zodpovedná.

Konkrétne dojmy píše sami žiaci:

Prax v Holandsku hodnotím ako veľmi poučnú. Podučili sme sa tu mnohým praktickým veciam. Mali sme príležitosť spoznať nových ľudí, novú kultúru. Splnil sa mi aj sen jazdiť na traktore John Deer. Rodina bola veľmi dobrá, ich traja synovia sa snažili vyplňať môj voľný čas. S najstarším synom, volal sa Case, sme chodili do mesta na zábavy i na ryby. Aj keď nevedel dobre anglicky, snažil sa mi všetko dokonale vysvetliť a čo najviac ma naučiť. Ľudia okolo mňa boli veľmi milí a priateľstvi. Keď sa dozvedeli, že som zo Slovenska, chceli vedieť o našej krajine čo najviac. Pre mňa bola najväčším prínosom konverzácia v angličtine.

Milan Ďurčov

Po príchode do Holandska mal určite každý z nás zmiešané pocity. Prvé dni boli pre každého dosť ťažké, lebo sme si museli zvykať na nové prostredie a nových ľudí. Po čase som si však obľúbila túto krajinu aj ľudí, s ktorými som trávila celý čas môjho pobytu. Dostala som sa do veľmi dobrej rodiny. Správali sa ku mne milo a brali ma ako člena rodiny. Takisto sa ku mne správali aj pracovníci, s ktorými som pracovala. Priučila som sa tu mnohým novým praktickým veciam a spoznala som nových ľudí, s ktorými som sa cítila

prijemne. Veľmi by som si priała, keby som ich niekedy v budúcnosti mohla ešte stretnúť. Som rada, že som mala takú možnosť ísť na túto prax, ktorá mi umožnila zdokonaľiť sa v jazyku, spoznať krajinu a nových ľudí.

Lucia Kučerová

Naše cestovanie sa začalo v Banskej Bystrici, pokračovalo do Brna a odtiaľ do Bruselu. Tam si nás vyzdvihli farmári, ktorí nás odvieďli na svoju farmu, kde som mal aj so spolužiakom pracovať. Ubytovali nás v malej útulnej izbe. Pracovali sme od pondelka do soboty obeda. Robili sme rôzne práce na poli, napr. sme vykopávali burinu z cibule, mrkvy a kukurice, trhali bodliaky z pšenice. Keďže je farma zameraná na ekologickú produkciu, nepoužívajú žiadne pesticídy. Pracovali sme za každého počasia. Farmár Hans nám povedal niečo o hospodárení, o strojoch, ktoré používa. Cez víkend nás zaviezli na farmu, kde pracovala spolužiačka a odtiaľ sme šli na bicykloch do najbližšieho mesta. Pre mňa mimoriadne zaujímavé bolo múzeum mušlí. Boli sme aj v Belgicku v meste Brugge, kde nám zaplatili obhliadku mesta loďkou a výstup na vežu. Posledný týždeň priviedli na farmu aj dva kone, takže cez voľný čas sme si mohli zajazdiť. Aj strava bola veľmi dobrá, jedli sme veľa zeleniny a ovocia. Teplé jedlo sme mali iba večer, kedy vari-

VZDĚLÁNÍ A ŘEMESLO 2007

Pracovní zaujetí...

ČZU působí v Humpolci, v Havlíčkově Brodu a ve Světlé n. S.

Českokobudějovická SOŠ přivezla traktor, ale i zručné aranžérky

U stánku z Dačic to vonělo, žákyně připravovaly flambované palačinky

PŘEHLÍDKA NAŠICH ODBORNÝCH ŠKOL

Hněvkovická škola nabízela řadu oborů, kováři a podkováři mladé návštěvníky zaujali

ISS Cheb má i houslařskou školu

Budou to příští farmáři?

Nabídka pro širokou škálu uchazečů

Mlékárenská škola je jediná v ČR

NA VÝSTAVIŠTI V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH 18.–20. 9. 2007

Ochutnávka vín už k Mělníku patří

Zemědělská škola – a je o ni velký zájem

Trubači se chystali ke slavnostní fanfáře

O krejčovské výrobky žáků byl zájem

Expozice SOU Soběslav kluky přitahovala

Živá diskuze s budoucí uchazečkou

DOBŘÉ MÍSTO PRO INSPIRACI

Rybářské náčiní i živé ryby zpestřily expozici a zaujaly malé i velké návštěvníky

Téměř 20 oborů nabízeli trebonští

Studenti předváděli i radili

Mláděům uniformy sluší, ať jsou to budoucí rybáři nebo lesáci

la pani domáca. Z tejto praxe som si odniesol veľa skúseností z poľnohospodárskych prác a z nového prostredia.

Lukáš Budáč

Čo mi dalo Holandsko? Pri tejto otázke mi napadá veľa odpovedí. Som veľmi rada, že som mala možnosť spoznať krajinu akou je Holandsko, je tam krásne. Je pravda, že mi chýbali hory a kopce, ale aj rovina bola pre mňa úžasná. Majú krásne mestá, domy, ale hlavne more. Tu som si uvedomila aké dôležité je ovládať cudzí jazyk. Človek, ktorý nevie jazyky, to má veľmi ťažké a nemá tu, podľa mňa, čo robiť. Myslela som si, že to bude náročné, ale postupne som sa zdokonalila v jazykoch a zároveň som spoznala aj prácu a život na farme a ľudí v inej krajine. Sú úplne iní, majú stereotyp, rodinu a iné zvyky. V čase môjho pobytu bolo chladno a hodne pršalo. Ľudia sú tolerantní, úprimní a strašne srdeční. Mala som možnosť starať sa sama o seba, dorozumieť sa v cudzom jazyku a spoliehať sa na seba. Je jasné, že boli aj chvíle, keď som chcela byť doma, ale to ma rýchlo prešlo. Takže, jedným slovom, bolo perfektne. Keby sa mi naskytla možnosť ísť tam ešte raz, šla by som bez váhania. Mojmým snom je, vrátiť sa tam po ukončení školy.

Jana Djobeková

Po príchode autobusom do Bruselu si po nás prišli dvaja farmári a autami sme cestovali do Holandska, ktoré je vzdialené asi 100 km. Jeden z nich bol Hans, u ktorého som býval a pracoval. Jeho manželka sa volá Joke. Majú tri deti, dve dcéry a jedného syna. Jedna sa volá Rafka, druhá Hana a chlapec Rejnd, ktorý pracoval na farme ako sezónny pracovník, lebo študuje na vysokej škole. Joke je učiteľkou pre deti od 7 do 12 rokov. Počas prázdnin neučila, ale sa venovala domácnosti. Hans má jedného sezónneho pracovníka. Na farme sme začali pracovať každý pracovný deň o 8:00 h a skončili sme o 17:45 h. Medzi tým som mal dva krát polhodinovú prestávku tzv. „coffee time“. O 12:00 sa podával obed, ktorý trval presne hodinu. Každú stredu sme robili len doobeda, poobede sme mali voľno.

Víkendy? Soboty som robil od 8:00 do 11:00, a to som na poli okopával cibuľu a raz som kosil trávnik. Poobede sme mali voľno, ktoré sme využili na spoznávanie Holandska. Doviezli k nám spolužiačku Luciu, ktorá bývala od nás 17 km a spolu so spolužiakom Lukášom, s ktorým som pracoval na tej istej farme, sme zobrali bicykle a išli sme do mesta. V nedeľu to bolo opačne, mňa a Lukáša doviezli za Luciou. Tak sme spoznali 6 až 8 miest. Navštívili sme Brasken, kde sme sa boli kúpať. Raz nás tam zobral aj Hans a zaviedol nás do rybárskeho múzea, kde sme videli rôzne vypreparované i živé ryby a tiež vypreparované živočíchy, ktoré žijú pri vode ako napr. kačice, husi, labute, kormo-

rány a iné. Boli tam vystavené modely lodí, žraločie zuby a veľa ďalších zaujímavých vecí. Ďalej nám premietali filmy z rybačky. Navštívili sme aj iné mestá, napr. Schoondike, mesto, kde sme s Lukášom bývali, Aerenburg, kde bývala Lucia. Sluis bolo nádherné mesto, tam sme chodili každú nedeľu, lebo tam mali supermarkety s potravinami, nádherné prostredie. S Lukášom sme navštívili aj Oostburg a ďalšie mestečká. Boli sme aj v Belgicku.

A čo robota na farme? Tá bola rozličná. Pretože počas nášho trojtýždňového pobytu stále pršalo, väčšinou sme káľali drevo, vypilovali stromy, čistili pozemky od žihľavy, upratovali skleníky a garáže, trhali burinu z pšenice, okopávali kukuricu a cibuľu, upravovali živé ploty, čistili odkvapové rúry.

A strava? Tá bola dobrá, ale trochu nezvyčajná. Ráno sme mali chlieb a k tomu syr, maslo, med, nutelu, šunku, lekvár. Na obed bolo presne to isté. Jediné teplé jedlo bola večera, polievka, mäso so zemiakmi a množstvo zeleniny. Po každej večeri sa podával puding alebo jogurt. Z pobytu v Holandsku mám len tie najlepšie zážitky. Mrzí ma, že bolo zlé počasie a nemohol som pracovať na poli, kúpať sa a pod. Napäť sme cestovali vlakom do Bruselu a odtiaľ autobusom na Slovensko.

Ján Minarovitš

Po príchode do Holandska sme boli plní očakávania z nového prostredia, z nových ľudí, ale boli tu aj obavy z toho, že sme v cudzine sami. Naše „náhradné“ rodiny nás prijali s veľkým potešením. Všetci boli veľmi priateľskí a pohostinní, ale aj napriek tomu bol prvý týždeň pre nás všetkých jeden z najťažších. Postupom času sme sa začali zdokonaľovať v anglickom jazyku, ktorý nám pomáhal dohovoriť sa s farmármi. Každý z nás bol zadený na inú farmu, pričom každá sa zaoberala niečím iným. Ja som sa ocitla na farme, ktorá pestuje kvety. Môj každodenný harmonogram spočíval najčastejšie v presádzaní a polievaní kvetov.

To, čo ma najviac zaujalo, bola separácia všetkých druhov odpadu. Holanďania separujú všetok odpad, pretože žijú na veľmi malej ploche. Separujú drevo, kamene, plastové fľaše, sklenené fľaše, plasty, konáre, staré tehly a elektroniku. Keďže veľa ľudí žije na malej ploche, vedľa využiť zemepisnú polohu Holandska na všetky strany, priaznivý vietor, ktorý vyrába elektrinu pomocou veterných mlynov alebo využitie morského priestoru na lov rýb a lodnú prepravu tovaru. Pravdaže, na prvom mieste je Holandsko krajinou syrov, drevených topánok, bicyklov a veterných mlynov, ktoré som si aj ja za taký krátky čas obľúbila.

Lucia Polaharová

Po tomto vyznání můžeme zhodnotit, že pobyt na farmách nebol zbytočný a každý si odniesol do života najmä skúsenosť a dobrú dávku samostatnosti. Projekt pokračuje ďalej až do r. 2008 a je určený pre ďalších 6 žiakov 3. ročníka SPoŠ, ktorí môžu začať najmä s rozšírenou jazykovou prípravou.

Ing. Anna Škovierová
Spojená stredná škola – Stredná poľnohospodárska škola Zvolen

Zábery z pobytu žiakov na holandských farmách sú na 4. str. obálky.

POOHLÉDNUTÍ PŘED KONCEM JEDNOHO PROJEKTU

v České zemědělské akademii v Humpolci

Naše škola je jednou z devíti škol, kde Kraj Vysočina realizuje projekt **Adaptabilní škola – počáteční vzdělávání**. Cílem projektu je posílení zaměstnanosti absolventů středních škol kraje přizpůsobením vzdělávacích programů potřebám zaměstnavatelů. Realizační tým upravil učební dokumenty pro zemědělské maturitní obory a pro učební obory stavební a opravárenské. Národní ústav odborného vzdělávání tyto dokumenty doporučil ke schválení na ministerstvo školství.

Výuka v novém pojetí začala být realizována od 1. září 2006. U zemědělského maturitního oboru Agropodnikání bylo v téže roce zahájeno ověřování školního vzdělávacího programu, do kterého byly zapracovány prvky z projektu Adaptabilní školy – počáteční vzdělávání. Máme za sebou první zkušenosti. Z řad žáků a rodičů nejsou připomínky. Učitelé vylepšují formy výuky ve společném předmětu pro všechny zemědělské obory „Úvod do zemědělství“. Tento předmět umožňuje žákům po absolvování prvního ročníku lehce přejít na jiný obor, aniž by musel vykonat rozdílové zkoušky. Na konci třetího a začátkem čtvrtého ročníku je realizována čtyřtýdenní provozní praxe u zaměstnavatelů. Nabyté zkušenosti může žák využít při svém dalším rozhodování o své budoucí profesi.

Na pracovišti v Humpolci, Školní 764 a Nádražní 486 byla zřízena poradenská pracoviště, která komunikují se zaměstnavateli a úřadem práce. Pomáhají řešit další uplatnění žáků volbou vhodného navazujícího studia nebo pomoci při volbě povolání. Ohroženým žákům pomáhají překonat výchovné a studijní problémy. Kraj Vysočina připravil celou řadu seminářů pro realizační týmy zúčastněných škol.

Ani po ukončení studia na naší škole se s absolventem neloučíme na trvalo. Pro dospělé, kteří již opustili školní lavice, jsou připraveny kratší kurzy k získání potřebných znalostí podle požadavků zaměstnavatelů v závislosti na trhu práce. Kurzy jsou zakončeny předáním certifikátu. Tyto aktivity probíhaly na škole i v minulosti. V období od 25. října 2005 až do 24. listopadu 2007 jsou realizovány kurzy krajem Vysočina v rámci operačního programu Rozvoj lidských zdrojů v projektu Adaptabilní škola – další vzdělávání.

Čas posoudí, jak se podařilo naplnit motto projektu Adaptabilní školy: „Střední školy – cesta k vyšší adaptabilitě a uplatnitelnosti absolventů“ a „Střední školy – prostředek k rozvoji firem a zvýšení ekonomické výkonnosti regionu“.

Ing. Jindra Trnková, Ing. Miroslav Červený
ČZA v Humpolci

Ilustrační foto

ASOCIACE V DOMĚ ZEMĚDĚLSKÉ OSVĚTY

Poprvé se v krásných rekonstruovaných prostorách Ústavu zemědělských a potravinářských informací sešla Výkonná rada Asociace

Vedení Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru uvítalo pozvání ING. JOSEFA VOZKY, ředitele ÚZPI a uskutečnilo své pravidelné jednání tentokrát v historické budově tohoto pracoviště. Seznámení s původním Domem zemědělské osvěty, s jeho významnou historií i se současnými plány ústavu bylo prvním bodem nabitého programu. I tak se však našel čas k prohlídce těch nejkrásnějších prostor budovy se zasvěceným výkladem pana ředitele.

Mimo členy Výkonné rady, kteří reprezentují odborné školy v jednotlivých krajích, byli přítomni i hosté – PhDr. PÍCHOVÁ, ING. GOČÁLOVÁ A ING. STANĚK z ministerstva zemědělství, ING. HUSOVÁ z Národního ústavu odborného vzdělávání, ING. NEKVASILOVÁ z Agrární komory ČR a ING. MALÍŠOVÁ zastupovala ministerstvo školství. Ti všichni se vyjadřovali k otázkám a problematikám, které nejvíce ředitele školy zajímaly.

Představitelé MZe ČR vysvětlovali nejasnosti kolem rekvalifikačních programů, počtu absolvovaných hodin, doporučili spolupráci škol při získávání zájemců, „zpestření“ kurzů podle znalostí a potřeb uchazeče, pravidelné sledování webových stránek ministerstva zemědělství. Opatření programu rozvoje venkova 1.3.1 – opatření 1.osy se bude týkat zavádění nových výrob a nových technologií, bezpečnosti a hygieny potravin, ochrany a znečišťování půdy, ochrany životního prostředí, lesnictví. Projekty s různým zaměřením jsou v rozsahu 200 tisíc až 1 milion Kč a možno čerpat 100 % způsobilých výdajů. Prostor MZe ČR pro spolupráci se školami bude zejména v ose 1 (zapojení zemědělských podniků do spolupráce, možnosti praxe, stáže...). I pro metodiku k získávání kvalifikace nabízí ministerstvo své webové stránky.

Informace dostali posluchači i ke školním závodům. Je to podpora do podniků, které poskytují školám praktický výcvik. MZe ČR hradí dotaci v 50 % výši normativu, tj. 29,- Kč. V letošním roce museli i několik žádostí na jmenování školního závodu zamítnout, každá škola může mít pouze dva školní závody. Vyčleněno bylo na tuto podporu 15 mil. Kč, žádostí je na částku 18 mil. Kč.

Velkou diskuzi vyvolala skutečnost, že od 1. 1. 2007 platí podle zákoníku práce pro žáky pouze 6hodinová pracovní

doba. Podle ředitelů snížení počtu hodin na odborný výcvik a praktické vyučování je špatné (mj. to i odnaučuje mladou generaci pracovat). V tomto případě se praxe nerovná práci, poukazovali ředitelé. Praxe zahrnuje i metodické vedení, je to činnost pestrá a neměl by se na ni vztahovat zákoník práce. Problém nelze vyřešit nějakým nařízením, „nařízení nemůže jít nad zákon“. Je třeba najít cestu, jak tento problém řešit.

Lze výše uvedený problém řešit na ministerstvu školství? Ředitelé se o to pokusí jednáním na úrovni náměstků. A co nového na odboru středního a vyššího školství MŠMT ČR? Nařízení vlády o soustavě oborů je zveřejněno v částce 72 Sb. Zákonů pod č. 224. Rámcové vzdělávací programy zařazené v 1. vlně jsou už v platnosti a „běží“. S úspěchem pokračuje spolupráce na 2. vlně. Otevřená je stále maturitní zkouška. Jednalo se o její společné části, jisté je už zařazení českého jazyka a cizího jazyka. Otazník stále visí nad volitelnou zkouškou, jednání není ukončeno.

Podle informací z NÚOV k Rámcovým vzdělávacím programům (RVP) je schváleno v 1. vlně 62 oborů (uvedeny v nařízení vlády), do dvou let od 1. 9. 2007 si musí školy připravit svůj školní vzdělávací program (ŠVP). Připomínky ze škol byly vyhodnoceny a zapracovány. Všechny školy byly obeslány pomocnou metodikou na CD. Své ŠVP již má Humpolec a Stříbro (ověřování), zodpovědnost za jejich tvorbu má ředitel školy, ale na škole by jejich zpracování mělo být otázkou týmové práce. Kontrolu ŠVP provádí Česká školní inspekce (ČŠI). Na pomoc školám k úspěšné tvorbě ŠVP se uskutečnily semináře ve spolupráci s pedagogickými centry, 4denní kurzy pro lektory ze škol.

Ohledně 2. vlny RVP se uskutečnilo (1. 10.–10. 11. 2007) vnější připomínkové řízení, pak se podklady podstupují ministerstvu školství. Tvorba všech RVP by měla být dokončena v příštím roce. Dále bude možná aktualizace dle potřeb trhu práce.

Ředitelé dostali rovněž informace k uvažované novele Školského zákona č. 561. Zkrácené nástavbové studium (1 a 1,5 roku) pro absolventy středních škol s maturitou by mohlo být rozšířeno i pro absolventy s výučním listem (2 roky), v návrhu je i nástavbové studium jako samostatné. Pro školní rok 2008/09 lze ještě nabírat do nástaveb uchazeče o studium podle stávající soustavy.

Národní ústav odborného vzdělávání (NÚOV) rovněž řeší Národní soustavu kvalifikací. Koncepce vytvářejí od

r. 2005, všechny informace, schválené soubory jsou k dispozici na webových stránkách www.nsk.nuov.cz nebo www.narodni-kvalifikace.cz.

V druhé části jednání byly řešeny především otázky spojené s činností Asociace. V r. 2009 bude mít ČR předsednictví v mezinárodní asociaci zemědělských škol Europea. Dobrým počinem k této významné události by byla příprava odborné soutěže – otevřeného mistrovství republiky. Asociace bude i v novém školním roce sponzorovat soutěže škol, především akce v odborných znalostech a dovednostech. Diskuze se rozvířila kolem tvorby nových učebnic. ÚZPI chce spolupracovat se školami v oblasti poradenství, ředitelé si pochvalovali dříve vydávané metodiky pěstování a chovu. Mluvílo se o elektronickém zpracování odborných

tematik a doplňování učebnic jimi v podobě CD. Těmito otázkami se mj. zabývá pedagogická komise, která bude v problematice učebnic zjišťovat okruhy témat, o které je na školách zájem. Lákavá je v tomto směru i nabídka hostitele jednání Ústavu zemědělských a potravinářských informací na uspořádání výstavy novinek zemědělské literatury spojené s prodejem (bývalo tradicí). Už dnes mohou školy využít k dalšímu vzdělávání webové stránky, potřebné informace k rozvoji venkova lze najít na portálu www.infovenkov.cz.

Závěr zasedání byl věnován přípravě Valné hromady Asociace, která se plánuje na měsíc listopad.

akr

REGIONÁLNÍ EKOLOGICKÉ KONFERENCE

Klubu ekologické výchovy (KEV) – profesnímu občanskému sdružení, které sdružuje zájemce o ekologické vzdělávání a výchovu, jsme věnovali část březnového čísla loňského ročníku (Zemědělská škola č. 7, roč. 69/2006–7). I některé naše školy patří mezi pilotní školy KEV a aktivně se podílejí na projektech a akcích tohoto sdružení. Mezi významné akce KEV náleží i Regionální konference, o které pojednává následující článek – celoročním vyvrcholením se stává středoškolská ekologická konference (22.–23. 10. 2007) a konference s mezinárodní účastí na závěr projektu (9. 11. 2007), s jejichž průběhem vás seznámíme v příštím čísle.

Konference v Táboře

Regionální konference k projektu „Pilotní střední školy Klubu ekologické výchovy a příprava učitelů pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji“ se v Táboře na Vyšší odborné škole a Střední zemědělské škole uskutečnila 19. září 2007.

V příjemném školním prostředí zahájila konferenci paní ředitelka školy ING. BLAŽENA HOŘEJŠÍ. Posluchače – pedagogy škol se zájmem ekologickou výchovu, studenty a hosty seznámila se školou, s modernizací školního statku a s počátky spolupráce s KEV a dalším vzděláváním pedagogů. Její slova potvrdila a dobrou myšlenku podpořila paní místostarostka města Tábor MGR. PEČMANOVÁ. Hlavní referát o vzdělávání a výchově k udržitelnému rozvoji, o pojetí a významu této činnosti přednesla předsedkyně Klubu ekologické výchovy paní RNDR. DANUŠE KVASNIČKOVÁ, CSc.

Co to znamená vzdělávání pro udržitelný rozvoj? Vraťme se trochu do historie, uvedla na začátek. V 60. letech se začínalo hovořit o ochraně přírody, jednalo se o výchovu, která nabírala postupně komplexní pohled. Důvodem byly zvyšující se nároky na spotřebu energie, nárůst spotřeby fosilních paliv, narůstající spotřeba potravin, zboží, materiá-

lů, růst odpadu, používání pesticidů, hnojiv, nárůst lidské populace..., začínají nové problémy, ekologické katastrofy, nemoci, které se snaží věda vysvětlovat. Jednou z prvních publikací, která se tímto jevem zabírala, byla kniha Mlčící jaro od biologky R. Carsonové (1962) – pojednává o nalezení DDT ve Velkých jezerech. V té době byl založen Římský klub, který řešil otázky vývoje civilizace, novinkou byl systémový přístup k problematice. Na problém poukazovali i ekonomové, jejich kniha Meze růstu ukazuje, že exponenciální růst spotřeby není možný do nekonečna a co by se mohlo stát, kdyby se nezměnilo chování civilizace. Začínala se uplatňovat výpočetní technika, která dokázala předvést jevy ve vzájemných souvislostech a vztazích a umožnila systémový přístup v řešení problémů. V r. 1972 se uskutečnil ve Stockholmu Summit Země – 1. světová konference o životním prostředí (ŽP) pod heslem Jediná Země. (Od té doby se 5. června slaví Den ŽP.) V r. 1977 je pořádána 1. konference k výchově a péči o ŽP pod patronací UNEP, světové ekologické konference. V 80. letech dále narůstá problém nerovnoměrného vývoje, technický a civilizační pokrok tvoří vzájemné vazby a přináší nerovnoměrné využití přírodních zdrojů, objevují se problémy rozvojových zemí – nastává tzv. rozevírání nůžek. V r. 1983 vzniká světová komise pro ŽP a rozvoj, je vytvořena studie o naší společné budoucnosti. V r. 1992 se koná 2. Sum-

mit Země (heslo Jediný Svět), konference Spojených národů v Rio de Janeiro o ŽP a rozvoji. Přijaty byly základní principy udržitelného rozvoje, zpracována byla Agenda 21 (zde zdůrazněna oblast vzdělávání) Pojmenovány byly tři základní pilíře udržitelného rozvoje: životní prostředí, ekonomika, sociální sféra. V r. 1993 se v Torontu uskutečnila 2. konference UNESCO/UNEP Vzdělávání pro udržitelný rozvoj, zdůrazněna zde byla role školy. V r. 2005 OSN vyhlásilo dekádu vzdělávání pro udržitelný rozvoj, z ní pak strategie pro udržitelný rozvoj (Vilnius, březen 2005).

A jaká byla a je situace je u nás? Zákon 123 z r. 1998 – O právu na informace o ŽP. Na základě toho byl vytvořen státní program EVVO 2000 (Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta) se pojednává o uplatňování ekologických principů ve všech souvislostech. Pro školství byly připraveny dokumenty k ekologické výchově, probíhá příprava pedagogů, zdůrazněna je na činnost na školách, která se uskutečňuje prostřednictvím aktivit KEV. Rok 2007: Je připravena Národní strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj ČR – aktivita škol by měla vycházet ze systémového principu, každá škola by si měla zpracovat svůj projekt výchovy. Nutné je podpořit roli učitele, důležitá je spolupráce s vedením školy, kolegy ve škole, mimoškolní spolupráce s okolními podniky...

Bohaté zkušenosti s řešením projektu na své – tábořské – škole má ING. MILENA KAŇKOVÁ. Připomněla dlouhou a zavazující historii školy, snahu upevňovat v rámci výchovy vztah k přírodě a venkovu. Důraz při výuce kladou na praktické poznávání, odbornost, dobrý vztah k praxi. Snaží se společně se studenty rozkrývat problémy a hledat cesty pro přijatelné řešení. Zmínila se o historii ekologické výchovy na škole, která vycházela z respektu k předkům, a popisovala cestu až k dnešnímu stavu, k současné pestré činnosti, k nejrozličnějším programům. Vždy je nutné propojit studium a aktivity školy „dovnitř i ven“, ale nutná je především dobrá informovanost studentů a učitelů, velmi důležitý je osobní příklad pedagogů. Své budoucí zemědělce se snaží přesvědčit o správnosti ekologického přístupu v rostlinné a živočišné produkci, systematické působení v tomto směru jim umožňuje i propojení vyššího odborného studia s bakalářským studiem na Jihočeské univerzitě.

Po přestávce spojené s občerstvením a prvními diskuzemi mezi posluchači se představili jednotliví pedagogové tábořské školy se svými prezentacemi o využití aspektů ekologické výchovy ve své práci a výuce. Řešení průřezových témat předvedli učitelé odborných i všeobecných předmětů a některé z nich bychom formou metodiky rádi uveřejnili v Zemědělské škole. Se svými neméně zdařilými prezentacemi vystoupili i žáci. Na prezentacích 1.–3. ročníků

byl vidět jejich kvalitativní vývoj i postřeh, že odbornost a ekologie patří k sobě v odborných i všeobecně vzdělávacích předmětech.

Dalším bodem programu bylo vystoupení ING. LADISLAVA KOSTRŮNKA s tématem využití praktické výuky ve středním zemědělském školství. Hovořil o nutném úzkém sepětí teorie a praxe, o environmentální výchově na pracovištích. Žáci mohou realizovat praxi na Školním statku v Měšicích a dále na řadě smluvních pracovištích. Tam všude porovnávají své teoretické znalosti s praxí, sledují vzájemné ovlivňování jednotlivých prvků, vstup prvků nových. Velmi přínosné jsou odborné soutěže mezi školami i maturitní práce s ekologickou problematikou.

Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola v Táboře je významná i cennou botanickou zahradou, která navazuje na školní areál přímo ve středu historického města. Tato kulturní památka je přístupná i veřejnosti a obětavě se o ni stará její vedoucí RADOSLAV KACEROVSKÝ, DiS., který posluchačům představil i „kvetoucí krásy“ zahrady. Dvou a půl hektarová botanická zahrada prochází postupnou rekonstrukcí a díky řadě projektů se jí daří stále zhodnocovat. Slouží k výuce nejrozličnějších předmětů i jiným školám, protože důležité je začít od malých dětí. O botanické zahradě, jejím využití a o nejrozličnějších aktivitách bychom rádi uveřejnili samostatný článek i s barevnou fotografickou přílohou od pana Kacerovského. Určitě je na co se těšit. Do té doby můžeme navštívit alespoň webové stránky szes.tabor.cz/botgarden.

Posledním bodem Regionální ekologické konference v Táboře byla informace vedoucího školního statku ING. PETRA STAŇKA o historii, současnosti a plánech tohoto školního zařízení. Vzpomenul i historii vztahu zvířat a člověka, současný pohled na výrobu potravin, která by měla zohledňovat i ochranu životního prostředí. Školní statek musí být vzorem pro mladou generaci, rád by ho zpřístupnil i veřejnosti a rozšířil sortiment zvířat pro výchovu těch nejmladších.

K závěrečnému hodnocení celé konference by vystačila i jedna věta, kterou pronesla RNDr. Kvasničková: Když se „chytne“ celá škola, tak je to vidět!

Konference v Písku

V Jihočeském kraji ještě zůstaneme. O dva dny později 21. 9. 2007 se uskutečnila Regionální ekologická konference ke stejnému projektu „Pilotní střední školy Klubu ekologické výchovy a příprava učitelů pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji“ na Střední zemědělské škole v Písku.

Mezitím na Výstavišti v Českých Budějovicích probíhala (podle organizátorů) největší přehlídka středního odborného a učňovského školství v ČR – výstava Vzdělávání a řemeslo, a tak „trojúhelník“ zmiňovaných měst stálo opravdu zato navštívit. (*A vy, kteří jste tuto možnost neměli, si můžete i prohlédnout barevnou přílohu v tomto čísle Zemědělské školy, kde je malá prezentace našich škol, které měly v Budějovicích svůj propagační stánek.*) Ale vraťme se do Písku.

Písecká zemědělská škola se rovněž účastní jako člen Klubu ekologické výchovy od listopadu 2005 do listopadu 2007 pilotního projektu. Ve školních prostorách přivítala všechny posluchače paní ředitelka ING. ZDEŇKA HŮRSKÁ. I tato škola patří mezi školy s dlouhou a dobrou tradicí a zvláště v posledních letech je velmi úspěšná.

O vzdělávání a výchově k udržitelnému rozvoji, o významu a roli školy a o dílčích úkolech projektu k novým posluchačům opět promluvila RNDr. KVASNIČKOVÁ.

Školní koordinátora projektu ING. LENKA ZÁMEČNÍKOVÁ představila studijní obory (Agropodnikání – zaměření agroekologie, chov koní, zemědělský provoz, Ekologie a ochrana krajiny a nově vzniklý obor Rostlinolékařství) a zdůraznila důležitost návaznosti na praxi ve všech oborech. Do KEV vstoupili v r. 2000 a jejich činnost je oceněna diplomem 1. stupně. Následně účastníky semináře podrobně seznámila s realizací projektu na SZeŠ Písek.

Po obecnější části následovaly ukázky řešení průřezových témat k environmentálnímu vzdělávání a výchově. ING. MARIE PROCHÁZKOVÁ a ING. PAVLÍNA BERNARDOVÁ obeznámily posluchače i se svými zkušenostmi z ověřování ve školní praxi. Téma „Město – místo k životu“ řešilo deset skupin studentů. V deseti podtématech (např. město v literatuře a filmu, městská zeleň, významní rodáci, řeka Otava, podnikatelské prostředí, město a studenti, zemědělství v okolí Písku) se soustředili na různé aspekty života ve městě. Práce studentů, zpracování materiálu a informací na počítači jako prezentace se daly začlenit do odborných i všeobecných předmětů. Další představené průřezové téma „Turistika a její vliv na krajinu“ předvedli studenti současného 4. ročníku a určitě neskončí datem realizace a ověření.

Po ukázce práce učitelů se představili studenti SZeŠ Písek s vlastní realizací průřezových témat. Věnovali se např. turistice a jejímu vlivu na Písecko, tématu „Voda“..., během práce se naučili sbírat informace, třídit, zpracovávat, prezentovat...

O píseckém školním statku jsme podrobně psali v letošní říjnové Zemědělské škole. ING. JAROSLAV PROCHÁZKA, ředitel školního statku seznámil přítomné i na konferenci s dobrou spoluprací školy a školního statku v rámci ekologické výchovy. Propojení teorie a praxe je zásadní nutnost, stejně jako propojení výuky učitelů teoretických předmětů. Praxe žáků má tři formy – učební, individuální a prázdninovou, potřebná je i forma brigády.

S pěknou ukázkou spolupráce města a školy potěšil posluchače konference příspěvek jednoho z hostů. Studenti se v rámci výuky zabývají i problematikou odpadového hospodářství, právní přípravou a v rámci praxe na příslušném odboru městského úřadu zpracovávají tato témata do seminárních prací i do prací maturitních. Jsou přítomni některým úředním jednáním a přinášejí naopak „z venku“ zpracované podklady. Je, pracovníky úřadu, spolupráce se školou nutí dále se vzdělávat, předávat studentům nejnovější poznatky v přijatelné formě.

Písecká zemědělská škola by ráda dál v této činnosti pokračovala. Schopný student, to je nejlepší výstup projektu, pochválila paní ředitelka své učitele i studenty. I na této škole je vidět, dobrý přínos, když učitelé sami přicházejí s nápady, vytvářejí projekty, uzavřela velmi přínosný den RNDr. Kvasničková.

akr

OPĚŤ ÚSPEŠNÁ!

Združená stredná škola záhradnícka Gustáva Čejku

Študenti našej školy sa každoročne zúčastňujú na mnohých aranžérskych súťažiach na Slovensku aj v zahraničí. Keďže naša škola má priateľské kontakty so školou podobného zamerania v chorvátskom Varaždine, potešila nás pozvánka na medzinárodnú súťaž, ktorá sa konala v rámci 12. medzinárodnej výstavy kvetín na tému „Barok – Huda – Kvety“.

Táto výstava sa spolu so súťažou konala dňa 27.–30. 9. 2007. Zorganizovalo ju mesto Varaždin v spolupráci s varaždinskou župou na nádvorí starobylého hradu Stari Grad.

Súťaž pozostávala z nasledovných úloh: viazanie svadobnej kytice typu biedermeier, corsage – pierko pre ženícha, aranžovanie svietnika. Medzi účastníkmi z Chorvátska a Slovinska boli aj naše študentky zo ZSSZ G. Čejku

v Malinove Erika Hadžová a Paulína Vychovalá, a práve ony obsadili 1. a 3. miesto. Tieto umiestnenia sú dôkazom, že naša škola v Malinove je odborná škola s vysokou úrovňou vzdelávania v oblasti aranžovania.

Okrem vlastnej súťaže naša škola nadviazala nielen nové kontakty s prítomnými zástupcami záhradníckych škôl zo Slovinska a Chorvátska, ale riaditeľka malinovskej školy Mgr. Katarína Havlíčková poskytla aj rozhovor televíznym spoločnostiam, ktoré prejavili záujem o súťaž v aranžovaní.

Sme právom hrdí na úspechy našich žiakov, pretože naši žiaci prezentujú svoje schopnosti nielen na floristických súťažiach, ale aj na rôznych podujatiach. Naposledy 13. 10. 2007 na Okresnej floristickej súťaži v Senci a 22.–26. 10. 2007 v ZSSZ v Malinove, kde organizovali Týždeň otvorených dverí.

ÚSPĚŠNÁ TRADICE

Střední odborná škola mechanizační, veterinární a zahradnická a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky v Českých Budějovicích, Rudolfova 92 pořádala ve dnech 12.–14. října 2007 **VIII. regionální výstavu ovoce**. Tato dnes již známá a rozsáhlá odborná a vzdělávací akce začala velmi skromně jako školní výstava jablek organizovaná pro potřeby výuky zahradnického oboru.

Již první ročník byl doplněn soutěží o „Jablko školy“ a právě tato soutěž přispěla k atraktivitě výstavy a zájmu o ní. Věhlas výstavy zvýšila i příhraniční spolupráce se zemědělskou školou v rakouském Edelfhofu. Třikrát konání výstavy podpořily finanční prostředky z projektů PHARE a výstava se stala výstavou regionální. V loňském roce bylo vystaveno 506 exponátů od 52 vystavovatelů a účastníci výstavy se seznámili se 104 odrůdami ovoce. Estetický rámec výstavy instalované v tělocvičně školy dotvářela dekorativní květinová vazba a aranže. Zahájení výstavy se zúčastnili představitelé veřejného a společenského života, partneři školy a vystavovatelé. Součástí zahájení byl i kulturní program korespondující s obsahem výstavy. Celou výstavu od získávání exponátů včetně jejich úpravy a aranžování zajišťují vždy žáci zahradnického oboru pod vedením učitelů. Výsta-

va byla zaměřena především na jablka a její expozice zahrnovala pět tematických bloků: výpěstky drobnopěstitelů (ve spolupráci s Českým zahrádkářským svazem), výpěstky velkoproducentů, produkce žáků a zaměstnanců školy, novinky v odrůdové skladbě a staré krajové odrůdy (ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody).

Výstava rozsahem i profesionální úrovní přesahuje rámec školy i regionu. I když téměř všechny práce spojené s konáním výstavy zajišťují studenti a učitelé zdarma, je její financování pro školu náročné. Proto jsme v letošním roce požádali ministerstvo školství o poskytnutí finančních prostředků z Rozvojového programu „Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)“. Věříme, že ministerstvo docenilo význam této výchovně vzdělávací akce pro žáky i veřejnost a zejména pro podporu environmentální výchovy, a schválilo námi žádané spolufinancování akce z prostředků státního rozpočtu.

Doprovodný program výstavy obohatila pomologická a pěstitelská poradna, soutěže o nejlepší výpěstky, expozice včelařů a včelích produktů. Ve dnech konání výstavy jsou pro návštěvníky otevřena všechna odborná pracoviště školy

včetně střediska praxe, laboratoří, dílen, skleníků a výukového sadu. V areálu školy je vystavena zahradnická a zemědělská technika. Počet návštěvníků výstavy rok od roku roste. Pravidelně ji navštíví více než 600 studentů naší školy, přes 100 zaměstnanců, 300 – 500 žáků základních škol a kolem 300 zástupců odborné i laické veřejnosti. Během osmi let se tato regionální akce stala tradiční praktickou

formou poznávání a vzdělávání nejen mládeže, ale i dospělých, i důležitou součástí environmentální výchovy.

Ing. Miloslava Škardová, SOŠ České Budějovice

VÍKEND V PAŘÍŽI

První říjnovou neděli byla Mgr. Moučkovou z České zemědělské akademie v Humpolci zorganizována návštěva Paříže. Na tomto není nic zvláštního, ale za zmínku stojí složení účastníků. Žáci, jejich rodiče, pracovníci z různých podniků a pedagogické dozory.

Právě toto složení přispělo k pěkně a užitečně strávenému času. Potvrdilo se, že se žáci umí výborně chovat a zapadnout do společnosti dospělých. V chování žáků se také projevilo absolvování čtyřtýdenní souvislé praxe v podnicích, která je součástí projektu Adaptabilní škola – počáteční vzdělávání. Naši žáci mají i dobrý vztah k malým dětem, když každoročně pro ně pořádají akce s koňmi na školním statku a v parku Stromovka v Humpolci.

Myslím si, že i rodiče měli ze svých dětí radost, když je mohli pozorovat v jiném, pro ně nezvyklém prostředí. Vztahy ve skupině byly umocněny zážitky z chrámu Notre Dame, Louvru, ze zámku a zahrady Versailles, z Elysejského paláce, Vítězného oblouku, Eiffelovy věže a z noční projížďky lodí po Seine. K dané atmosféře přispěla vhodná volba cestovní kanceláře z Třebíče s průvodkyní Hanou Kalábovou. Všichni účastníci se shodli: netradičně vytvořená skupina měla přínos pro všechny.

Ing. Jindra Trnková, ČZA Humpolec

ÚDLICE 2007

II. ročník celostátní soutěže žáků zemědělských odborností

Ve dnech 8.–10. října 2007 proběhl v Údlících (v okrese Chomutov) již druhý ročník celostátní soutěže žáků zemědělských oborů vzdělání. Do Údlí se sjela tříčlenná družstva přihlášených škol prakticky ze všech koutů naší republiky, ale také ze zahraničí. Letos si odborné teoretické a praktické znalosti a dovednosti společně s námi totiž poměřili i naši přátelé z Hartmannsdorfu (Zucht- und Pensionpferdestall Stef. Weiser) a Grafenwöhr (Norimberk-Berufsschule St. Michaelswerk).

Celkem přijelo 10 soutěžních družstev. Nejdále cestovali účastníci soutěže z Opavy (Masarykova střední škola zemědělská), dále jsme uvítali soutěžící kolektivy z Frýdlantu (Střední škola hospodářská), z Opočna (Střední škola), z Kamenice nad Lipou (Střední škola zemědělská), z Jesenice (Integrovaná střední škola), ze Zábřehu na Moravě (SŠ sociální péče a služeb) a z Frýdku-Místku (SŠ zemědělská a lesnická).

Program soutěže

Vlastní program soutěže byl rozvržen do tří dnů. První den se soutěžící seznámili s prostředím, podmínkami soutěže a odpočinuli si po mnohdy náročném cestování (vždy některým trvala cesta skoro celý den). Druhý den ráno, po vydatné snídani připravené našimi žáky, se soutěžící pustili do jednotlivých soutěžních disciplín. Poslední den soutěže byl spojen s poznáváním krás Chomutovska, hosté si prohlédli město Chomutov, navštívili Lesopark a na závěr je v prostorách historické radnice města Chomutova přijal náměstek primátora Ing. Jan Řehák.

A v jakých disciplínách se letos soutěžilo?

- 1) Písemné testy z učiva oblasti pěstování rostlin, chovu zvířat a zemědělské mechanizace.
- 2) Jízda zručnosti traktorem Z 7211 s přívěsem.
- 3) Poznávání osiv kulturních rostlin, plevelů a hnojiv.

- 4) Odhad živé hmotnosti jatečných zvířat, poznávání plemen.
- 5) Manipulace s mobilní dojíací soupravou, montáž a demontáž vybraného dílu soupravy.
- 6) Soutěž zručnosti s nakladačem UNHZ-750.
- 7) Výměna kol osobního automobilu na čas spojená s poznáváním druhů a účelu technických součástí dopravní techniky.

Na jednotlivých pracovištích si mohli všichni soutěžící ověřit svoje schopnosti nejen v teoretických disciplínách, ale zejména vyzkoušet svoji zručnost, schopnost improvizace a v neposlední řadě i podpořit zdravého soutěžního ducha. Mezi cíle soutěže jsme zařadili zejména zvýšení

zájmu o odborný výcvik, prohloubení teoretických znalostí a také výměnu zkušeností z organizace odborného výcviku. O tom, že všechny cíle soutěže se podařilo splnit, svědčí i spokojenost vyzařující z tváří všech účastníků na závěrečné společné fotografii (viz foto na obálce) i příslib, že si příští rok soutěž opět nenechají ujít.

A jak vlastně celé soutěžní klání dopadlo?

První místo obsadilo družstvo z Hartmannsdorfu následované družstvem z Frýdku- Místku, třetí bylo družstvo z Kamenice nad Lipou.

FARMÁŘI OPĚT V ÚDLICÍCH

Již podruhé jsme se zúčastnili celostátní soutěže v Integrované střední škole v Údlících, při které studenti zemědělských oborů ověřují a porovnávají své dovednosti a znalosti. Náplní soutěže byla, stejně jako loni, teoretická a praktická část. Čtveřice žáků z jednotlivých škol se během dne vystřídaly u písemného testu z pěstování rostlin, chovu zvířat a mechanizace. Během praktické části soutěžící prováděli jízdu zručnosti, posuzovali rostliny, osiva, hnojiva,

plevele, plemena hospodářských zvířat, části a součásti strojů. Dalším úkolem byla výměna kol u automobilu Škoda a práce s nakladačem. I letos se naši žáci zhostili soutěže velmi dobře. F. Štěpánský, O. Kosek, L. Netíková a L. Romančák z deseti škol obsadili pěkné 5. místo, a proto jim patří dík za skvělou reprezentaci naší školy.

Ing. Dagmar Mlatečková, Střední škola Opočno

FARMÁŘI NA VÝSTAVĚ ZEMĚDĚLEC 2007

Se žáky 3. ročníku farmářských oborů Střední školy Opočno jsme se 4. 10. 2007 vydali do Lysé nad Labem, abychom si prohlédli výstavu věnovanou zemědělství a zahrádkaření. V areálu jsme viděli mnoho produktů našeho zemědělství, zahrádnictví a drobného zahrádkaření. Vystavovány byly moderní typy traktorů a jiné zemědělské mechanizace, mnoho květin a odrůd ovoce a zeleniny. Souběžně probíhala výstava „Náš chov“, při které byla předváděna někte-

rá plemena skotu, prasat, ovcí, koz a drobného zvířectva. Shlédli jsme předvádění kolekce plemenných prasniček a kanečků, aukci plemene ovcí Suffolk a dozvěděli jsme se o nových odrůdách brambor. Výstava byla pro žáky velkým přínosem, neboť si díky ní rozšířili své teoretické i praktické znalosti.

Ing. Dagmar Mlatečková, Střední škola Opočno

BARMANI Z PODBOŘAN VYHRÁLI

Ve středu 19. září 2007 se konal 1. ročník soutěže Barman junior v Českých Budějovicích. Podbořanskou střední školu reprezentovali studenti nástavbového studia Ondřej Hychta a Kamil Kolibač, kteří soutěžili v kategorii „klasi-ka“, míchání pěti porcí míšeného nápoje z předem určeného portfolia společnosti Franzini Czech s.r.o. a Martini minerální vody a.s.

Jejich úkolem bylo připravit long drink z těchto ingrediencí, dodržet časový limit, bezpečnost práce a hygienických

požadavky, a v neposlední řadě chuť, vzhled, prodejnost a techniku přípravy. Celkem se zúčastnilo dvanáct startujících z šesti škol.

Ondřej Hychta získal první místo za drink s názvem Lemon under ice, který byl připravován podle vlastní receptury.

Eva Pospíšilová, SOŠ SOU Podbořany

Foto na obálce: Tomáš Kratina

18. ESEE 2007

Podpora životaschopných venkovských sídel

V řadě již 18. evropský seminář k zemědělskému poradenství (ESEE) se uskutečnil 5.–8. 9. 2007 na České zemědělské univerzitě v Praze. Garantem akce byl Institut vzdělávání a poradenství ČZU. Významný podíl na organizaci semináře mělo rovněž Ministerstvo zemědělství ČR. Účelem organizace těchto seminářů je přispět k výměně zkušeností, a tedy i k objektivnějšímu zhodnocení jednotlivých postupů a praktik v oblasti zemědělského poradenství. Letošní seminář byl zaměřen na potřeby a výhody obyvatel venkovských komunit, na příjemce poradenských služeb (spíše, než na zprostředkovatele těchto služeb).

Tradice ESEE seminářů (1st European Seminar on Extension Education) byla založena v r. 1973 ve Finsku – v době, kdy se evropské zemědělství transformovalo z původních praktických aktivit až ke komplexnímu systému průmyslových a obchodních aktivit. Tehdy počet účastníků semináře činil pouhých 35 osob z devíti různých zemí; prezentovány byly celkem 4 příspěvky. Počínaje tímto rokem je poradenský seminář v Evropě organizován každé dva roky.

České republice se výsady zorganizovat seminář dostalo letos poprvé. 18. ESEE semináře v Praze se zúčastnilo celkem 130 delegátů z 29 různých zemí (včetně několika mimoevropských: Arménie, Ázerbájdžán, Čína, Irán, Izrael, Jihoafrická republika, Kanada, Mongolsko, USA). Seminář zahájil rektor ČZU PROF. ING. JAN HRON, DR.Sc., DR.H.C. a úvodní slovo pronesl rovněž náměstek ministra zemědělství pro vědu a výzkum ING. KAREL TUREČEK. V plenárním

zasedání vystoupilo 7 řečníků z různých světových univerzit a poradenských center, ale zastoupeni byli i samotní zemědělci, což obohatilo posluchače o nové pohledy.

Českou zemědělskou univerzitu reprezentovala mezi klíčovými řečníky s příspěvkem „Změny a životaschopnost českého venkova“ PROF. PHDr. ING. VĚRA MAJEROVÁ, CSc. Za Českou republiku vystoupil také ING. MARTIN MISTR PH.D. z Ústavu zemědělských a potravinářských informací, který podrobně vysvětlil systém zemědělského poradenství fungující v současné době v naší zemi a perspektivy jeho dalšího vývoje. Dvě odpoledne byla věnována příspěvkům v paralelních sekcích – bylo předneseno 43 příspěvků v 6 sekcích. Součástí semináře byl rovněž bohatý program tematicky orientovaných exkurzí. Delegáti měli možnost navštívit během dvou dnů celkem 5 zemědělských podniků, které se navzájem lišily velikostí, ale také obsahem i rozsahem činností. Navštíven byl i Školní zemědělský podnik v Lánech. Všichni delegáti měli možnost zúčastnit se i bohatého kulturního doprovodného programu. Podle zpětné vazby poskytnuté delegáty lze soudit, že Česká zemědělská univerzita v Praze se svého úkolu zhostila velmi dobře a uspořádala seminář, který je možné označit za úspěšný.

Předpokládaným organizátorem 19. ESEE v r. 2009 je University of Perugia v Itálii.

Ing. Petra Žáková,
IVP ČZU v Praze

145 LET ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V KADANI

V říjnu 2007 slaví Zemědělská škola v Kadani výročí 145 let od svého vzniku. Pomineme-li základní školy a gymnázia, není tedy překvapením, že naše škola je druhá nejstarší „zemědělká“ v rámci České republiky.

Zprávy o škole jsou dochovány ve státním a školním archivu. Zde mimo jiné nechybí všechny třídní katalogy od r. 1862 a je možno tedy zjistit, kdo na školu chodil

a s jakými výsledky. Mezi zajímavé údaje patří i 11 názvů, které měla škola za svoji historii – nejhonosnější název byl v období 1899–1920, a to „Královská česká zemědělská střední škola“. V čele školy se vystřídalo 15 ředitelů, nejdelší dobu působil Ing. Jaroslav Seifert, který „řediteloval“ plných 26 let. A když jsme u času, nejdelší dobu zde učil Ing. Jan Buriánek, a to celkem 42 let. Když spočítáme všechny absolventy, tak Zemědělskou školu v Kadani jich má 5 039.

Škola si připomněla výročí tradičním vydáním almanachu, výstavami po škole (zahájil hejtman Ústeckého kraje Ing. Jiří Šulc) a srazem absolventů. Zvláštností ale bylo obdarování narozeného „kadaňáka“ v den oslav vybavičkou, neboť zemědělská škola po sloučení s dalšími školskými subjekty má širší záběr. Na sloučené škole se vyučují obory: agropodnikání, agropodnikání se zaměřením na ochranu

a tvorbu životního prostředí, obchodník, kadeřník, prodavač, automechanik, autoelektrikář a krejčí.

Tradice zavazuje, a jak škole během oslav popřál starosta města Kadaně PaedDr. Jiří Kulháněk, je nutno ji rozvíjet, aby mohlo být slaveno i 200. výročí založení školy.

Ing. Pavel Sekera, SOŠS a SOU Kadaň

ANTONÍN PŮHONÝ

„... Tělem i duchem zdravý a celý muž na pravém místě, stál povždy mužně za svými slovy i činy, i když mu nebylo někdy dáno ihned za pravdu. Měl bystrý postřeh, zdravé a zralé názory, sledoval houževnatě pokrok po celý svůj činnorodý život, aniž se dal zlákatí sebe vábnějšími vidinami. Celá jeho výrazná osobnost byla ve vzácném souladu s cílem jeho odpovědného povolání, pro něž žil i pracoval tělem i duší. Přírodu a zemědělství měl tak rád, že denně již časně z rána před vyučováním prohlížel i vzdálené školní kultury. Stejně poctivě pracoval mimoškolsky, zvláště v poradnictví. Svou poctivou, hlubokou i širokou životní brázdu dotáhl úspěšně až do souvrati. Svědomitě sil, úspěchy sklízal a vděčnost všech, kteří jeho ryzí charakter pochopili, bude mu trvale zachována.“

M. Bezděk, 1932

Narodil se 21. září 1859 ve Chvojenci u Holic jako druhý ze 6 sourozenců tamtéž usedlého rolníka – lesního inženýra, který se ujal rodného statku po smrti záhy zesnulého bratra – původního dědice. Od dětství byl veden k lásce k rodné hroudě, k selským pracím a k celému zemědělství. Po vchození obecné školy ve Chvojenci byl dán na reálku v Hradci Králové, načež vstoupil do Vyššího hospodářsko-průmyslového ústavu v Táboře (po přijímací zkoušce přímo do druhého ročníku). Potvrdil své nadání a vysokou pracovní morálku – jak na reálce, tak v Táboře studoval s vyznamenáním. Po absolvování „Tábora“ v letech 1879–1885 (s výjimkou jednoroční vojenské služby) praktikoval – vesměs jako adjunkt na velkostatkách v Čechách.

Osmdesátá léta 19. století jsou charakterizována poměrně rychlým rozvojem zemědělského školství u nás. Na radu svého strýce, zemědělského průkopníka Loučného, se začal zajímat o učitelskou dráhu. Po složení zkoušek učitelské způsobilosti 1. listopadu 1885 nastoupil místo odborného učitele na zimní hospodářské škole v Kuklenách. Po roce byl jmenován (ke dni 1. listopadu 1886) prvním ředitelem zimní hospodářské školy v Hořovicích. Budování nové školy vyžaduje samozřejmě hodně úsilí se zajišťováním materiálních podmínek, personálu, se získáváním důvěry zemědělské veřejnosti atd. Ředitel Půhoný uspěl, za 16 let práce si vysloužil všeobecný respekt. (Své nadšení dokázal vstřípit i jiným, např. při stavbě nové školní budovy „žáci a absolventi svázeli na ověčených vozech s ozdobenými potahy při zvláštní slavnosti první kámen, písek a cihly“.)

Ačkoliv byl v Hořovicích úspěšný a spokojen, uvítal možnost přesídlit blíže svému rodnému kraji. 1. října 1902 nastoupil ředitelské místo na rolnické škole v Kostelci nad

Orlicí. Školu přebíral po uznávaném odborníkovi i pedagogovi Františku Bauerovi, který byl povolán do čela Střední hospodářské školy v Chrudimi. Po jednačtyřicetileté pedagogické službě (z toho 24 let řídil školu v Kostelci n. O.), ve svých šedesáti sedmi letech, odchází ke 30. září 1926 do penze. Umírá 7. ledna 1932.

Osoba jistě povoláná, státní inspektor zemědělských škol Martin Bezděk, hodnotí Půhoného působení ve škole takto: „... Jako pedagog prohluboval rok od roku teoretický i praktický výcvik hojného žactva, které svého ředitele vřele milovalo a rádo poslouchalo i při přísnějších rozkazech, jež nutně vyplývaly ze života internátního... Svým žákům a později absolventům byl pečlivým otcem... Jako ředitel se staral vždy usilovně, aby svěřený ústav byl po všech stránkách na výši doby... Se svými profesory jednal s plným taktem, takže svorná součinnost v učitelském sboru nebyla nikdy porušena...“ (1932)

Vedle obsáhlé školní práce se aktivně podílel na šíření zemědělského pokroku – slovem mluveným i psaným. V Hořovicích (1891–1902) redigoval Zpravodaj, napsal řadu hesel do Hospodářského slovníku naučného, byl spoluautorem dvoudílné učebnice Nauka o pěstování rostlin hospodářských, pro členy sušárenského družstva v Častolovicích sepsal spisek O pěstování čekanky atd. Byl funkcionářem (později čestným členem) mnoha spolků a organizací odborných, družstevních, kulturních, národních aj. „Jeho pracovní zdatnost, svědomitost, poctivost i nezištnost byly všude vítány a k součinnosti žádány u vědomí, že každý počín, při němž je Půhoný, vzbudí důvěru ve zdar ušlechtilé snahy“.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

OBSAH

„Jako polapené světlušky“	3
Cross compliance a zemědělství v ČR	4
Tržní ceny zemědělských pozemků v České republice	7
Kalkulace nákladů v zemědělství	9
Agrofilm	11
Setkání škol obnovy venkova	12
„Přímý marketing“	13
„Ako chutí farmársky chlieb“	14
Poohlédnutí před koncem jednoho projektu	16
Asociace v Domě zemědělské osvěty	17
Regionální ekologické konference	18
Úspěšná tradice	21
Opět úspěšná!	21
Víkend v Paříži	22
Údlice 2007	22
Farmáři opět v Údlicích	23
Farmáři na výstavě Zemědělec 2007	23
Barmani z Podbořan vyhráli	23
18. ESEE 2007	24
145 let Zemědělské školy v Kadani	24
Antonín Půhoný	25
Contents	26
Obrazová příloha	I–IV

Redakční rada

Ing. Jaromír Benešl, Školní statek Opava;
PhDr. Radmila Dytrtová, CSc., IVP ČZU Praha;
Ing. Ludmila Gočálová, MZe ČR;
Ing. Zorka Husová, NÚOV Praha;
Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice;
Ing. Jan Kot, Integrovaná střední škola Cheb;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinstitút Nitra;
Mgr. Drahomíra Kučírková, CSc., KPP SPU Nitra;
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ICV MZLU Brno;
Ing. Tibor Masár, PhD., MP SR Bratislava;
Ing. Josef Matoušek, MZe ČR;
Ing. Mária Múdra, ZSŠP Rakovice;
prof. Ing. Milan Slavík, CSc., IVP ČZU Praha;
PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR;
Ing. Jan Vajs, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

K ilustraci na obálce:

Kresba vřesoviců: Erica grandiflora a Erica cernyhorides. Vybráno z publikace Allgemeines Deutsches Garten Magazin, 1805

CONTENTS

„Like entrapped fire-flies“	3
Delayed contemplation about the new school year	3
Cross compliance and agriculture in the CR	4
On the reform of Common Agricultural Policy	4
Market prices of agricultural lands in the Czech Republic	7
Calculation of costs in agriculture	9
Agrofilm	11
An international film festival	11
A meeting of schools of rural restoration	12
“Direct marketing” – or how farmers can earn more money Seminar for ecological farmers	13
“What the taste of farmer’s bread is like”	14
Students’ experience from practical training in the Netherlands	14
Looking back before the completion of one project	16
The school at Humpolec implements a project aimed at an increase in graduate employment	16
Associations in the House of Agricultural Extension	17
Negotiations of the Association of Agricultural Schools	17
Regional ecological conferences	18
Repeated success!	21
Students’ competition in flower arrangement	21
Successful tradition	21
A regional fruit exhibition	21
Weekend in Paris	22
A non-traditional trip of students, parents, school employees and firms	22
Údlice 2007	22
II nd year of Students’ National Competition in Agricultural Skills	22
Farmers in Údlice again	23
An insight into the competition from the aspect of a participant school	23
Farmers at the Farmer 2007 exhibition	23
The winners are bar-tenders from Podbořany	23
Professional competition of secondary schools	23
18 th ESEE 2007	24
European seminar on Agricultural Extension	24
145 years of Agricultural School at Kadaň	24
Antonín Půhoný	25
Prominent personality of agricultural education	25

BARMANI na str. 23

ÚSPĚŠNÁ TRADICE na str. 21

ARANŽÉRSKA SÚŤAŽ ŽIAKOV na str. 21

REGIONÁLNÍ EKOLOGICKÉ KONFERENCE V TÁBOŘE na str. 18

V PÍSKU na str. 19

110 LET V ROŽNOVĚ na str. 12

Časopis vydávajú

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcií

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 114, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/791 02 11, fax: 037/791 02 83, e-mail: machova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Mgr. Cecília Machová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZPI Praha, tisk obálky Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o.

47816 ISSN 0044-3875

PRAX V HOLANDSKU

na str. 14

Odniesol som si veľa skúseností z poľnohospodárskych prác

Voľno sme využili na spoznávanie Holandska

Chýbali mi hory a kopce, ale aj rovina bola pre mňa úžasná

...vedia využiť priaznivý vietor, ktorý vyrába elektrinu pomocou veterných mlynov...